

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. V kakršni koli obliki plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28.

Službo dobe

Kupimo

Stanovanja

Posredstva

Posredovalnica za služkinje

Pletilca
samostojnega, ki bi znal delati na Jacquard-pletilem stroju št. 10 in št. 5, vse moderne stvari, spadajoče v trikotarstvo, iščem za takoj. Mesto stalno. Hrana in stanovanje v hiši. — Gojko Veselinovič, trikotarža, Srem, Mitrovica

Borova drva
Kupil bi večjo množino borovih cepanic in okroglic, rezanih na 1 meter dolžine. Drva morajo biti zdrava, bela in suha. Kdor jih ima, naj mi naznani najnižjo ceno. — Marko Ilić, tovarna lesene volne, Novi Sad.

Meblovana soba
se odda s 1. julijem. Ilirska ulica št. 19/II., desno.

Mizarskega vajenca
s hrano in stanovanjem pri mojstru, in mizar, pomočnika sprejme takoj: Jož. Erzar, Cerklje pri Kranju.

Hišo v Vižmarjih
16, št. Vid nad Ljubljano, prodam. Najbolj primerno za obrtnike, kovače, kolarje, katerih je tudi potreba. Cena nizka po dogovoru.

V Marijinem domu, Kotnikova ulica 8, je otvorila »Poselska zveza« s 1. junijem posredovalnico za služkinje. Cenjene gospe se v ljudno opozarjajo, da bodo dobile tam najlažje služkinje, ker je tam obenem tudi zavetišče za služkinje. Posredovalnica za gospe 10 Din.

Krasen penzijon

Slovensko-srbohrvatski slovar

Sestavil dr. Albin Vilhar.
V platno vezan Din 70.—.

Srbohrvatsko-slovenski slovar

Sestavil dr. Albin Vilhar.
V platno vezan Din 60.—.

Jugoslav. knjižarna v Ljubljani

PRIPOROČAMO VAM,
da si naročite

16

AVTO
izkušenega avtomobilista.
Zakaj?

Poslovodja
za mešano trgovino, ki je zmožen položiti kavčijo, dober aranžer za izložbe, se takoj sprejme. Ponudbe poslati na upravo Slovence pod št. 5621.

Vajenca
za pekovsko obrt iščem. Prednost imajo tisti, ki so se že te obrti učili. Drugo po dogovoru. Naslove sprejema uprava lista pod št. 5630.

Pečarja
spretnega, sprejemem. Nastop s 1. julijem. Plača po dogovoru. Ponudbe na Franc Konjedič, Strazišče pri Kranju.

Predčrtača
(Voreisera) - popolnoma veščega, z dobrimi spricčevali, zlasti v manipulaciji hrastovine, se sprejme pri Lesni industrijski družbi »Zora«, d. z. o. z. v Črnomlju.

Delavko ali delavca
iz papirne ali karton. stroke, ki je zmožen rezanja papirja na stroju, sprejme Kolinska tovarna v Ljubljani.

Bukova drva
suha, ponudite* proti takojšnjemu plačilu družbi Ilirija, Vilharjeva cesta.

Službe iščejo

Krepak fant
zdrav, išče službe ali kakršnekoli zaposlitve. Naslov v upravi »Slovenca« pod števil. 5663.

Prodajalka
samostojna moč, izveščana v šivanju in zmožna nemščine, išče stalnega mesta. — Ponudbe upravi »Slov.« pod šifro: »Prodajalka« št. 5662.

Zasluzek

Do 500 Din dnevno
agilnim tudi več, sigurnega zaslužka, ki si ga vsak dnevno sam pridrži, nudimo damam in gospodom kot zastopnikom. — Brez kavčije. Kraj nemojen. Za stroške, pojasnila in drugo poslati 10 Din v znamkah na upravo »Merkur«, Ljublj.

Zastopnike
za prodajo drž. srečk na obroke, iščemo. Sijajni, brezkonkurenčni zaslužek. Razen izdatne provizije še »posebno fiksno nagrado« za gotovo količino srečk — Bazčna poslovalnica Bezjak, Maribor, Gosposka ulica 25.

Vnajem

Gostilno in trgovino
dobro vpeljana, z mešanim blagom, na deželi, v zelo prometnem kraju, oddam v najem vsled smrti in bolezni. Pisma na upravo pod šifro »oddam takoj« št. 5655.

Nizka nabav
Mala up
Neomeje

Minimalno izrabljenje!
Tehnična do

Prodamo

Pri nakupu
cimenta Trbovlje in vse železnine, se priporoča tvrdka A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta.

10 hektov vina
se prodaja. Cena Din 4.50 za liter. Vpraša se Jernejeva cesta 8, pritličje, Spodnja Šiška.

Indian scout motor
s prikolico, v dobrem stanju, se prodaja. A. Kaučič, mehanič. delavnica, Tržaška cesta 12, - Ljubljana.

Čas je zlato
pa tudi dobra reklama v SLOVENCU

Upok
50 letni
nistrat
dovolje
ake ob
vanje
vodu a
nici, k
oskrbo
pastirs
sredov
Naslov
ca

Posre
Ljublj
(poleg
oddaja
kuharic

Vol
za str
ročna
PRELO
Stari ti

Vrv
najbolj
pite na
vrvarni
varna r
d. d. C
ljani. I
Franc
Gospo
Cankar

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

»Tako je, to je zdaj za vse poglavitna skrb,« je pritrdil starosta Grothus.

Zdaj so se vsi začeli razgovarjati o vojni. A po večerji je poiskala panna Sieninjska ugoden trenutek, se približala Ciprianoviču, dvignila k njemu svoje modre oči in rekla: »Vi ste dober, gospod, jako dober.«

»Zakaj?« je vprašal Ciprianovič.
»Ker ste se zavzeli za pana Jacka.«
»Za koga,« je vprašal Ciprianovič.
»Za pana Tačevskega. Jacek mu je ime!«
»No, gospodična, pa ste ga vendar tako neusmiljeno odslovili. Čemu to?«

»Moj varuh ga je še bolj neusmiljeno odslovil. Moram vam priznati, da smo mu storili krivico. Mišlim, da bi ga bilo treba malo potolažiti...«

»Če to sami storite, bo imel nedvomno največ veselja.«

A dekleta je zanikajoče odkimalo z zlatolaso glavico: »Ne!« je rekla in se žalostno nasmehnila, »saj se je na nas za vedno razjezil...«

Ciprianovič jo je sočutno, očetovsko prijazno pogledal: »Kdo pa bi se mogel na te za vedno razjeziti, ti krasna rožica?«

»O! Saj vem, kakšer je... Kar pa se tolažbe tiče; ga bo bolj veselilo, če mu vi sami poveste, da niste nič jezni nanj in da ste prepričani o njegovi nedolžnosti. Potem mu bo moral tudi moj varuh na ta ali oni način biti pravičen, in pravični mu moramo biti.«

»Vidim, da niste bili tako hudi nanj, če ga zdaj tako vneto branite.«

»Ne morem drugače, ker me vest peče. Nikomur ne maram storiti krivice. On pa je sam na svetu in je zdaj tak revež.«

»No, potem v storiti. Vaš varuh dejal, da me ne p... A že jutri odpel... Poprej pa se vsel gospodu proštu V... jaznosti, temveč obisk. Ne trdim, da nisem jaz, tem nitejši od vseh, k trjujte mi naspro... Gospodična p... V globini svoje s skrbi samo radi Imela je še druge vzroke, o katerih... seveda ni ničesar slutil, ker ni poznal njenih deklinskih skrivnosti. Vsekakor pa mu je bila tako srčno hvaležna, da mu je poljubila roko, ko mu je voščila lahko noč. A to je razjezilo pana Pongovskega.

»Saj so vendar šele v tretjem pokolenju plemiči, poprej pa so bili kramarji!« je rekel. »Ne pozabljam, kdo si!«

Sesto poglavje.

Dva dni pozneje je odpotoval Jacek z desetimi dukati v Radom, da bi si preskrbel potrebno potno opremo. Gospod prošt Vojnovski pa je ostal v župnišču in premišljeval, kje bi dobil čim več denarja za avso vojaško opremo, vozove, konje, služabnike in zalogo. Vse to je namreč moral imeti plemič za boljšo službo, če mu je bilo kaj za lasten ugled in če ni hotel, da ga smatrajo za navadnega klateža... Vse to je prav posebno veljalo za Tačevskega. Saj je nosil veliko in slavno, čeprav sedaj nekoliko pozabljeno ime.

Gospod župnik je torej sedel nekega dne k mizi, namrščil obrvi, tako da so se mu usuli beli lasje na čelo, in pričel računati, koliko bo za kaj potreboval. »Animalia« (zverine) to je pes Filus,

režanca za opredo, bo imel skupaj z jahalnimi konji samo dva konja. Treba bo dobiti še par konj za voz — in tudi Jacek sam mora imeti vsaj dva jahalna konja — eden mu vedno lahko pogine. Pauca! Manj jih pa ne sme imeti: če pade eden, ga mora takoj nadomestiti drugi. In obleka za služičad, jestvine, kotli, odeje, druge potne potrebščine! Tfu! S tem denarjem more iti samo k dragoncem.

Potem se je ozrl na zver, ki so bile začele delati nemir! »Tiho tam, cucki, sicer prodam vaše kože židom.« In začel je zopet na glas modrovati: »Jacek ima prav: treba bo prodati Virombke. Samo to je, da potem ne bo mogel odgovoriti, če ga vprašajo: odkod si? Odkod? Iz Vetrova. Iz kakega Vetrova? Iz Vetrova v polju. Seveda ne bo potem nihče imel spoštovanja do takega tovariša. Bolje bi bilo zastaviti zemljo, če bi jo hotel kdo prevzeti. Najbolj pri roki bi bil ta svet Pongovskemu, a Jacek bi o tem ne maral slišati niti besedice, tudi jaz ne bi ž njim mogel o tem govoriti... Moj Bog! Čemu le pravijo ljudje: »reven kakor cerkvena miš«. Saj ni res!

* Malo!

knjižna jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 23 zvezek: ega dekleta, 24 Din, vez 82 Din. — 24 zvezek: A. Marby, 22 Din, vez 30 Din. — 25 zvezek: Haggard, Riti cesarja Jin. — Storček in njegovo burlesko življenje, 14 Din, vez 32 Din. — Pregled, Otrci solna, 24 Din, vez 32 Din.

„A sedmi dan je Bog počival“

eš nikdar ni človek tako hitro živel, kakor živimo danes. Tehnika napreduje skoraj od ure do ure in po njenem tempu se ravna vse naše življenje. Kar je bilo do včeraj dobro, spada danes v staro šaro in otroci se ti neusmiljeno rogajo, če se začuden ustaviš in z obžalovanjem zreš za včerajšnjim dnem. Naprej, naprej z mrzlično naglico kakor v filmu. In to ne samo v materialnem življenju, marveč tudi v nazorih o netvarnih vrednotah: Umwertung aller Werte.

Nam starim se spodobi, da priznamo tej dobi njeno pravo do lastnega razvoja. Se več ji z veseljem priznajmo: da se iz začetnega kaosa vedno jasneje prikazujejo črte novih oblik, novih pravcev, ki iskreno stremijo tudi v višave in ne samo v daljave. Hvaležno priznajmo, da je ta mlada doba prinesla nove življenjske vrednote tudi nam starim, da je s svojo telesno higijeno, sportom in naravno modo posebno žensstvu podarila desetletja polnovrednega, delavnega življenja namesto prejšnje prezgodnje ostarelosti in bednega življenja.

Toda to jače življenje, ta silni tempo modernega življenja utruja, izčrpa živce. Nujno potrebno je, da od časa do časa izprežemo, da temu življenju ubežimo in se popolnoma prepustimo počitku in razvedrilu, ne da bi se brigali ne za čas ne za druge oblike, ki nam drugače utesnujejo življenje. To potrebo je priznala že tudi zakonodaja, ki daje vsakemu javnemu in zasebnemu uslužbencu in nameščencu vsakoletni dopust.

A tudi to je še premalo; oddih je potreben vsak teden, da sproti obnovljamo moči. V mnogih državah so že uvedli 36 urni počitek koncem tedna, v Rusiji celo 40 urni; delo se konča v soboto opoldne in zopet začne v ponedeljek dopoldne. Tako imajo ljudje priliko, da ubeže iz ječe vsakdanjih dolžnosti, se odpočijejo duševno in telesno in se potem okrepijo vrnejo na svoje delo. Nemci imenujejo to »Wochenende«.

To je izvrsten in nujen korektiv moderni naglici, ki je končno nemiselna: pustimo nekaj dela in truda in novih odkritij tudi znanem, drugače bodo degenerirali!

Kako porabimo počitnice?

Če je čas, ki nam je odmerjen za delo, zlato, ne velja to nič manj o času, ki nam je določen za počitek (čeprav moramo »zlato« vzeti v prenešenem smislu). Kakor skrbno izrabljamo delovni čas, tako bi morali tudi dobro izkoristiti počitniški čas na način, ki bi nam res prinesel odpočitek in osvežitev dušnih in telesnih sil. To pa je ravno umetnost, ki je ne zna vsak in se marsikdo vrne po dopustu v službo bolj zbit in pust nego jo je zapustil.

Vprašanje: Kako porabim počitnice, je reba rešiti individualno, vsak sam zase (v kolikor ne pridejo v poštev zdravnikova navodila). Splošno velja: Kdor živi v velikem mestu, naj gre o prostem času na deželo, kdor živi na deželi (n. pr. učiteljice) in si želi v mesto, naj vsaj del počitnic preživi v mestu (tu se dajo za počitniški čas zamenjati stanovanja in si tako prihraniti nekaj denarja za druge izdatke). Načelo je: ubežati sivi vsakdanjosti, ki nas muči in izčrpa, dobiti nove vtise, iti vase; v telesnem oziru pa izpremeniti zrak, se razgibati v naravi, naučiti solnce. Kdor pa ima ugodne stanovanjske in družinske razmere, bo znal morda zlasti svoj tedenski počitek na najprijetnejši način izkoristiti doma, saj more človek domi šele o prostih dneh prav užiti.

Kdo je potreben počitnic?

Kakorkoli pa si že uredimo program za tedenski počitek ali letni dopust, ne smemo enega prezreti: da predvsem tudi gospodinja potrebuje odpočitka in razvedrila. Saj večno se gonavljajoče eno ter isto vsakdanje delo v gospodinjstvu, ki ga domači dostikrat niti prav ceniti ne znajo, ubija in izčrpa kakor malo katero drugo. Za to so najzgovornejša priča prežgode izčrpane žene, ki so priklenjene na gospodinjstvo kakor nekoč kaznjenci na galeje. Tudi gospodinjstvom njihov te-

denski in letni počitek, njim se prav posebno. Da mora biti tedenskega in letnega počitka deležna tudi domača uslužbenka — služkinja, je ob sebi umljivo; tudi ona je človek iz krvi in mesa z željo in pravico do sreče. Kako se uredi njen počitek, je pač treba medsebojnega dogovora.

Kaj pa otroci?

To je pereče vprašanje. Kdor ima sam otroke ali vsaj vpogled v družine s šolo obiskujočimi otroci, ve, da je tedenski počitek za tako družino čisto iluzoričen. Otroci morajo

»Danes tukaj, jutri tam...«

delati naloge in se učiti in če niso posebno pridni in talentirani, potem so nedelje muka za otroke in za celo družino. In vendar je gotovo, da ravno otrok in mladostnik nujno potrebuje odmora, da se moreta razgibati in veseliti življenja, ki ni nikoli več tako lepo kakor v teh letih. Človek se vpraša, če ni tista mrvice učenosti, ki jo daje šola povprečnemu učencu, predrago plačana z najlepšimi leti življenja, s tolikimi mukami in skrbmi staršev, da gmotnih žrtev niti ne vpoštevamo?

Nobenega dvoma ni, da se da vsaka resna izobražba doseči le s trudom in istotako je gotovo, da je napor duševnih sil, trdo delo že v mladosti za vzgojo krepkih značajev nujno potrebno. Toda da bo mladina tak napor brez škode zmogla in ohranila veselje do šole, ji je treba dati vsak teden resnično prost dan za oddih brez vsakih nalog in učenja. Nič manj ne potrebuje takega oddiha brez skladovnic šolskih zvezkov — učiteljstvo.

Anglosasi, ki vladajo staremu in novemu svetu in korakajo na čelu duševne in tvarne kulture, svoje mladine ne zaklepajo v učilnice kakor v ječe, marveč ji puščajo dovolj časa tudi za uživanje mladosti. Ne trapijo jo toliko z raznim mrtvim znanjem, z učenjem treh — štirih tujih jezikov; saj celo vodilni angleški državniki dostikrat ne znajo drugega živega jezika nego angleščino. A kdo bi hotel reči, da niso na višku? Podobno tudi velekulturni francoski narod.

Na vsak način bi bilo potrebno, da bi se tedenski počitek šolske mladine usoglasil z onim odraslih. Naj bi morda odpadel tako zvani »prost« dan sredi tedna, zato pa naj bi bila nedelja res prost dan. V angleških šolah je sploh pouk urejen tako, da mladina vse šolske dolžnosti opravi v šoli, potem je pa prosta. Zato pa tudi ima veselje do šole in tudi staršem ne ždi šola za vratom kakor mora.

Delavska mladina

Pozabiti se ne sme tudi mladina, ki je v uku v obrti in trgovini. Tudi ona potrebuje počitnic, posebno bolehnja in šibka. Ruski so vjeti za tako mladino vsaj v telesnem pogledu

dobro skrbje. V Avstriji so se združile v ta namen bolniške blagajne, država in dunajska mestna občina ter ustanovile »Avstrijsko akcijo za vajeniško skrbstvo«. Ta akcija je od leta 1918. do 1926. poslala na počitnice 54.451 vajencev in vajenk ter poskrbela tako za okrepitev njihovega zdravja in vpleta v njihovo sicer tako revno življenje nekaj zlatih solnčnih žarkov. Za počitniške domove, ki jih imajo sedaj šest, so uporabili stare gradove in opuščene vojaške zgradbe.

V družbo ali v samoto?

Na to vprašanje si mora vsak sam odgovoriti. Komur so družabno življenje in mestne zabave isto, kar ribi voda in se brez njih čuti nesrečnega, si bo izbral med našimi elegantnimi kopališči in letovišči ali pa si privoščil daljše potovanje na kakem razkošnem velikem parniku, kjer je velikomestno življenje do skrajnosti razvito. Kdor si pa želi res odpočiti, imeti nekaj tednov res zase, živeti brez vseh družabnih verig, ta si bo izbral kak lep, tih kotiček bodisi ob morju bodisi v gorah ali sploh na deželi.

Plavaj mi, plavaj...

Prilika za kopanje, plavanje in veslanje je za poln užitek narave bistven pogoj. Kdor ne zna plavati, samemu sebi jemlje najrazkošnejši užitek, njemu je morje ali reka kakor otroku očetovi škornji.

Posebno za ženske je plavanje najidealnejša telovadba, najlepši sport. Pri plavanju delujejo vse mišice na enakomeren način, ne da bi se kakemu delu telesa delala sila; s tem se kar najbolj pospešuje skladen razvoj cellega telesa. Hladna kopel učinkuje na kožo in srce; pritisk krvi se zviša in krvni obtok je krepak tudi v onih telesnih delih, ki drugače v tem pogledu zaostajajo. Na ta način se izgublja preobila maščoba. Nad vodno gladino je zrak brez prahu in napolnjen s kisikom; ta zrak plavalca vdihava globoko, s polnimi pljuči. Prsni koš se širi, hoja postane pokončna in krepka, vse telo odporno. Obenem se izpremeni naša duševnost: misli so nam bistre in jasne, preveva nas odločnost in zavest moči, sposobni smo za vztrajnost. Slednjič pa moremo priti vsak hip v položaj, da pomagamo v sili svojemu bližnjemu in ga rešimo iz vode. Slabotnejše ženske pa si seveda ne smejo upati preveč, ker jim drugače utegne zmanjkati sape.

Za plavljanjem je najzdravejši in najlepši sport veslanje. V naših morskih kopališčih so v zadnjih letih prepovedali, da bi se oddajali gostom v najem čolni in je treba vselej sproti najeti čoln in vzeti s seboj čolnarja. Preje je mogel gost najeti čoln za vso dobo svojega bivanja in mu je bil noč in dan na izključno uporabo. Najemnina je bila razmeroma maj-

hna. Na ta način je imel gost vedno priliko, da se popelje sam ali v družbi, ki si jo sam izbere, na morje in obišče vse bližnje obmorske kraje in otoke. Tako letovanje je bilo prekrasno.

Se lepše je seveda, kdor ima svojo lastno jahto — jadrnico. Tu se odpravi cela družina ali družba prijateljev ali prijateljcev ven na morje za 14 dni ali mesec. Nobenega gospodarja nimajo nad seboj razen vetrov. Kuhajo si sami in sami pospravljajo, na obleko ni treba prav nič misliti, razen kadar kje pristanejo. Zjutraj ne vedo, kje bodo pristali zvečer: ob samotnem otoku, obmorski vasi ali mestecu ali pa v velikem pristanišču. Vse je prepuščeno vetrovom. Ves dan so zunaj na morju, med nebom in zemljo, odvisni od lastnega dela in lastne brodarke spretnosti. Ne motijo jih nikaki tuji, neprijetni obrazi, nikake družabne obveznosti. Samo Bog je nad njimi in lahko tudi med njimi...

Te vrste počitnic so posebno priljubljene med severnimi obmorskimi prebivalci; Vzhodno morje in njegove luke so poleti posejane s takimi jahtami. Ta užitek si morejo privoščiti tudi manj premožni sloji; vsak si more najeti jahto za 14 dni ali mesec. Najemnina znaša 100—150 mark za osebo in mesec dni. K temu je treba prišteti potem le še stroške za hrano; stroški za železnice, automobile, hotele, napitnine itd. popolnoma odpadejo.

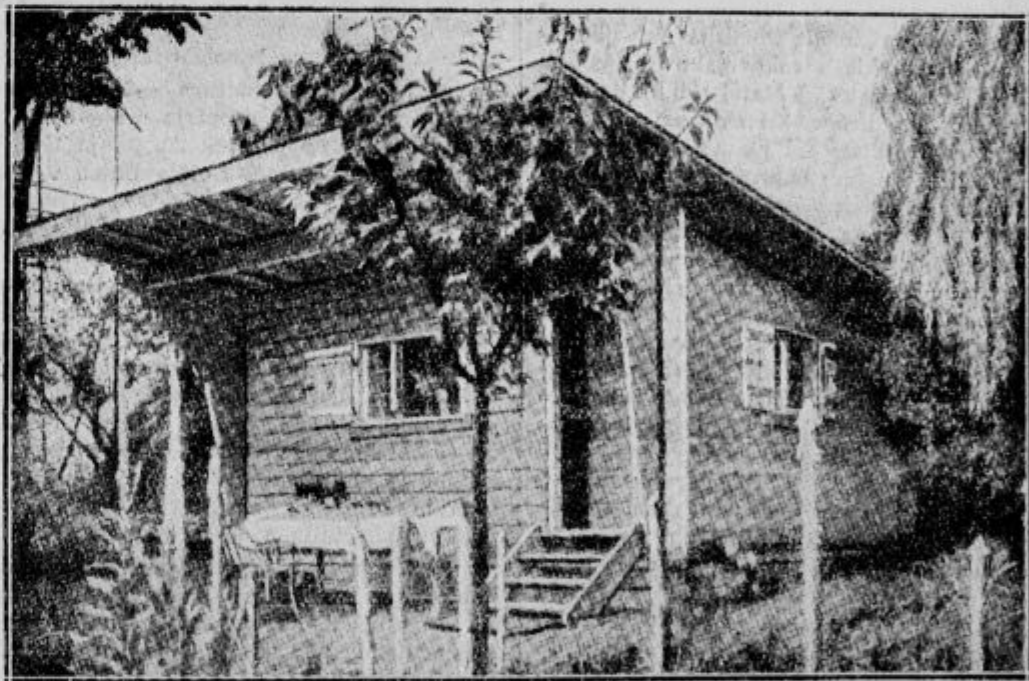
»... Kjer hišica na samem stoji...«

Nekaj podobnega si lahko ustvarimo tudi na celine. Petični ljudje si že davno grade svoje letne dvorce, vile ali lovske hiše kje zunaj v naravi. Kaj takega ne zmore vsak; toda majhno leseno hišico z enim ali dvema prostoroma bi pa le marsikdo zmogel. Svet je zunaj poceni, kupiti je mogoče tudi čisto majhen kos. Leseno kočjo si more spretna družina sama postaviti — vsaj s pomočjo kakega tesarja. Stvar se brez dvoma izplača, ker odpadejo potem stroški za dolga potovanja, za stanovanje v hotelih ali penzionih; ta lastna kočica nam je na rapolago tudi za tedenski počitek. Posebno za družine z otroci je taka rešitev počitniškega vprašanja izredno praktična.

Bogu, kar je božjega.

Sto prilik in načinov je, kako porabimo počitnice, tedenske ali letne. Vsak izbira po svojih sredstvih, potrebah in nagnjenjih. Le eno velja za vse: tudi počitniške nedelje in prazniki so Gospodov dan in jih je treba posvečevati. Kdor tega ne dela, oropa samega sebe za najlepši dan v tednu, za tiho, blagoslovljeno radost, ki jo daje zvestoba do večnih sinajskih zakonov. Brez tega tudi najdaljše in najudobnejše počitnice ne prinese uspeha.

A. V.

Počitnice pod lastno streho.

Dr. V. Sarabon:

Iz Chicago

(2. pismo.)

Majnik, 1928.

Pater Benvenut Winkler se bo gotovo spominjal onega večera, ko smo preresetali pri njem vso politiko Evrope in Amerike. Prvič sem tedaj videl v Ameriki tudi Korošce. Nebroj razglednic smo pisali. V Evropi se vidimo.

Med najlepšimi slovenskimi naselbinami v Ameriki je Joliet. Dne 18. maja sem tam predaval o Jugoslaviji. Vse polno imajo še v Ameriki predsodkov proti naši državi, najrazličnejše ugovore slišiš. Veliko je treba govoriti, da predsojke vsaj malo ublažiš. Ljudi je bilo pri predavanju zelo veliko; najbolj so ploskali, ko sem jim pokazal sliko prevz. knezoškofa Jegliča, in pa tudi, ko sem jim pokazal unionsko klet. Ameriška prohibicija je največji dosedanj bluf svetovne zgodovine. Kaj vse sem izvedel! V Jolietu sem bil pozneje še enkrat, pri Erjavčevih. Dobri poštehi in odkritosrčni so; gotovo so tudi drugi taki.

Kako Kranjca najdeš! V noči od 19. do 20. maja sem se pripeljal iz Milwaukee nazaj v Chicago. Gosta je bila megla, in šofer avto-taksija se ni prav spoznal. Slišala sva har-

moniko; stopila sva ven iz avtomobila in sva šla vprašat, kje sva. Bili so Kranjci, ki so obhajali svatbo!

Pri sv. maši 20. maja sem gledal trnadstropni zvonec. Ne zvončljajo kot pri nas, temveč udarjajo na zvonec; a ne povsod. Zanimiv krst je bil opoldan; neka Kranjca je bila povila trojček in so jih krstili v župni cerkvi sv. Stefana. Imena so dobili trojčki po znanih treh letalcih, o katerih sem že poročal. Bil je še en krst, in tja sem bil popoldan povabljen. Mislil sem, da sem v Trzinu in v Depalah; prav pristna domača govorica, brez angleških spakedranih priveskov. Pa tudi včasih malo bolj robata; kdo bo Trzinu zametil! Zlepa mi še ni tako ugajalo kot med temi ljudmi. Tudi fotografirali smo se. Popoldne sem bil torej pri Trzincih, zvečer pa pri Tržičanih. Že tako pride; kar našli smo se.

Govorili smo o ameriškem bogastvu. Za 50.000 dolarjev hišo zidati ali stavbni prostor prodati tam ni nič posebnega, tudi med našimi ljudmi namreč. Pozneje sem vprašal ameriškega milijonarja, kdo je v Ameriki »bogat«. Dejal je, da 1 milijon dolarjev ni nič posebnega, z 10 milijoni se že malo »čutimo«, bogati smo pa šele pri višjih vsotah. Koliko imajo pa ti ljudje od življenja, je seveda drugo vprašanje. Niti eden nima tistega neskaljenega veselja kakor mi doma, ko si optamo nahrbtnik in se sredi med narcisami dvigamo

po rebrih Golice ali pa če trgamo pečnice po obronkih Storžiča ali pa če zapojemo v dolenski in štajerski zidanci ob čaši vina lepo popevko. Vsega tega v Ameriki ni. Zvečer se povabijo na dom. Tale je velika razlika med Ameriko in Evropo: v Evropi si izbereš družbo, kakor si hočeš, v Ameriki se moraš zadovoljiti zmeraj z isto okolico.

Tudi sicer je življenje zelo drugačno. Večerjajo ob šestih; potem pa zdravniki še ordinirajo do 8. ure in dalje, odvetniki imajo pisarne odprte do 8. ure, prodajalne so pa toliko časa odprte, dokler je kaj kupcev, tudi do polnoči in naprej. To bi naše prodajalke gledale! Prodajajo pa pač večidel lastniki sami, vsaj v malih prodajalnah. Čudno se ti bo zdelo, če boš v isti prodajalni kupil poštno znamke in oddal brzojavko, kupil šivanko in čevlje, peresa in cvetlice ter avtomobil in aspirin in boš prav tam pil 1½% pivo. Povprečno traja tri leta, preden se navadiš na ameriške razmere in ti ni več dolgčas po domu, tako so mi pravili. A ko prideš med nje in jim pripoveduješ o stari domovini, se jim zaiskrijo oči in se jim zasolijo, pa najsi so že trideset let v Ameriki.

Dne 23. maja sem si ves dan ogledoval Chicago. Zjutraj sem si ogledal Lincolnov park; rekli so mi, da meri okoli 350 hektarov. Prav toliko meri svet, na katerem stojijo poslopja univerze; popoldne sem si jo ogle-

dal. Ima 65 poslopij, vsako poslopje je palača zase. To vam je pa že itak znano, da se kljub sijajni opremljenosti milijonskim dotacijam ameriške univerze še ne morejo meriti z evropskimi. Manjka jim temeljitosti. Gospod Kobal mi je univerzo razkazoval in mi je pravil, da se prav univerza v Chicago zelo dviga ter da hoče na vsak način doseči evropsko višino. Ogledoval sem si tudi muzej, z zelo znamenitimi spomini iz zgodovine Indijancev, nekaj tovarn, velikansko pokopališče itd. Vse je »največje na svetu«, tovarna škroba, tovarnu telefonov i. dr.

Zvečer sem se poslovil od Tržičana, dne 24. maja sem se odpeljal v St. Louis.

Cenešje kot pri

RAZPRODAJAH

se dobi usakovrsno manufakturno blago samo pri

TRPIN, MARIBOR, Glavni trg št. 17.

Prodajam trgovsko hišo v Toplicah

blizu Zagreba, ki ima v prvem nadstropju 4 velike sobe (kuhinja, kopalnica, soba za služkinjo, jedilno shrambo), v pritličju pa 2 lokala na ulico, 2 kleti, pralnico in stranske prostore. V bližini je vrt z zidano zgradbo. V mestu ni nikake druge trgovine in si delaven trgovcev lahko ustvari najboljšo eksistenco. Cena ugodna kakor tudi plačilni pogoji. Več pove »Intermisor«, Zagreb, Ilica 52, tel. 21—64—1. 39.

Radič za to, da je nemoten zapustil sejno dvorano in skupščinsko poslopje.

Takoj nato so bili poklicani zdravniki in vozovi, da so ranjence prepeljali v bolnico. Stjepan Radič je bil takoj operiran. Strel ga je zadela na levo stran trebuha in mu ranil trebušno mreno. Nežnejši organi niso bili zadeti, vendar je stanje Stjepana Radiča zelo resno, ker je bolan na sreči in sladkorni bolezni.

Skupščina zaprta

Poslopje narodne skupščine je policija takoj izpraznila in zaprti so bili takoj vsi dohodi. Vse moštvo belgrajske policije je v pripravljenosti. Prepovedano je vsako javno zbiranje. Vest se je v mestu razširila z bliskovito naglico in je povzročila silno vznemirjenost. Po 12. uri je bil ukinjen ves telefonski promet z inozemstvom, ravno tako tudi telefonski promet v notranjosti. Tudi časniške brzojavke se niso oddajale. Belgrajski listi so izdali takoj posebne izdaje.

Ob 5 popoldne je bila zopet vzpostavljena zveza z inozemstvom. Vlada se je takoj po dejanju sestala na sejo, potem ko se je ministrski predsednik Vukičević vrnil z avdienci pri kralju. Po ministrski seji je bil izdan komunique, v katerem vlada najstrožje obžaluje in obsoja dogodke v narodni skupščini. Proti povzročitelju bo postopala najstrožje.

Sožalje vlade.

Pogreb mrtvih poslancev in zdravljenje ranjenih poslancev Stjepana Radiča, Pernarja, Grandže in Jelačića se bo vršilo na državne stroške. Vlada bo družinam ubitih poslancev nakazala državno pokojnino. Vlada je prosila vse liste, naj dogodke ne opisujejo napačno. Ministrski predsednik je rodbinam ranjenih poslancev in predsedništvu HSS izrazil svoje najgloblje obžalovanje. Kralj Aleksander je takoj, ko je zvedel o dogodkih, obiskal ranjence v bolnišnici. V dvorani je ležal kot najbližji Stjepan Radič in kralj je ostal z njim nekoliko trenutkov sam. Belgrajska policija je izdala za poslanca Radičem tiralico, Radič pa se je danes popoldne prostovoljno prijavil belgrajski policijski prefekturi. V vseh političnih krogih in vsa javnost najostreje obsoja dejanje Puniše Radiča. Označuje ga kot neodgovorno osebo in odgovornost se nalaga edino njemu, nikogar drugega ne krivijo za to dejanje.

Sožalje kralja.

v Belgrad, 20. junija. (Tel. »Slov.«) Popoldne se je stanje poslanca dr. Pernarja nekoliko poslabšalo, tako da se je bati komplikacij. Dobil je strel v pljuča, vsled česar se je bati pljučnice. V vsej državi vlada red in mir, vlada ni ukrenila nobenih posebnih odredb. Dejanje se povsod označuje kot individualno dejanje Puniše Radiča, katerega bodo takoj izročili sodišču. Listi so danes popoldne izdali posebne izdaje, v katerih Punišo Radiča obsojajo najostreje. Stanje Stjepana Radiča je v poslednjih urah ostalo nespremenjeno. Ima sicer višjo temperaturo, zdravniki pa izjavljajo, da ga bo mogoče rešiti, če ne nastanejo komplikacije. Drugi voditelji opozicije, Pribičević, ki je bil v času atentata tudi v dvorani, je dobil krčevit jok, ko je videl mrtve in ranjene poslance. Kralj Aleksander je rodbinam mrtvih izrazil svoje najgloblje sožalje.

Jugoslovanski klub sožaluje

v Belgrad, 20. jun. (Tel. »Slov.«) Jugoslovanski klub je danes popoldne izrazil sožalje radi žalostnih dogodkov v narodni skupščini HSS-klubu. Obenem je izrazil sožalje tudi rodbinama Pavla Radiča in Basarička.

Obdukcija trupel. Zvečer ob 8 so zdravniki obducirali trupli Pavla Radiča in dr. Basarička.

Glavni urednik „Slovenca“ v Zagrebu

č Zagreb, 20. junija. (Tel. »Slov.«) Z oziranjem na vesti o težkih dogodkih v Belgradu je prispel semkaj glavni urednik »Slovenca« g. Franc Terseglav v spremstvu še enega člana »Slovenčevega« uredništva. Takoj je obiskal uredništvo »Narodne politike«. G. Terseglav se je pripeljal v Zagreb v poldruzi uri, k čemu se ima zahvaliti izredni solidnosti gosp. Pavla Steleta, ki je vozil z avtomobilom tipa »Wanderer«.

Z letali v Zagreb. Ker je pošto ministrstvo ukinilo do 5. ure popoldne ves telefonski in brzojavni promet, so belgrajski dopisniki zagrebških listov prispeli v Zagreb z letali.

Puniša Račić aretiran

Zagreb, 20. junija ob pol 19. Veliki župan dr. Zrelec je poklical k sebi zastopnike posameznih organizacij in predstavnike strank in apeliral nanje, da pomirjevalno vplivajo na ljudstvo. Dr. Zrelec je obvestil, da je bil Puniša Račić aretiran ob 4 popoldne v ministrstvu notranjih zadev. Puniša Račić je prišel v notranje ministrstvo in zahteval, da ga minister dr. Korošec sprejme. Dr. Korošec pa Račića ni sprejel, temveč naročil orožnikom, naj ga takoj aretirajo. Puniša Račić je bil nato aretiran in odveden v Glavnjačo.

Kdo je Puniša Račić

Puniša Račić, ki je po rodu Črnogorec, je bil izvoljen na listi dr. Stojadinovića kot protivladni kandidat. Kot poslanec je hodil vedno svoja pota ter vlado večkrat

javno napadal. Njegove govore je opozicija često uporabljala v svojem boju proti vladi. Ni še teden dni tega, ko je imel ozke stike z Radičevimi. Nagovarjal jih je, naj prenehajo z obstrukcijo, da bo potem mogoče v radikalnem klubu vreči vlado. Tudi pri drugih prilikah je vedno odkrito nastopal proti vladi. V finančnem odboru je tako ostro napadal vlado, da je prišlo med njim in drugimi radikali do spopada. Svoj krvavi zločin je Puniša Račić izvršil iz čisto bsebnega maščevanja, sklicujoč se na to, da je Črnogorec. ad Seljački dom.

Odmev v Zagrebu

Zagreb, 20. junija. Današnji listi obširno poročajo o žalostnih dogodkih v parlamentu. Vsi listi dodajajo poročilom obširne komentare. Tako komentira te dogodke »Obzor«, ki piše, da morajo ti dogodki prisiliti vlado, da poda svojo demisijo, ker ni sposobna, da bi pomirjevalno vplivala na narodne poslance. Razmerje med strankami je bilo tako napeto, da je bila potrebna le ena iskra, da se je vse sprožilo. Če sedaj vlada ne odstopi in da prostora nadstrankarski vladi, bo imelo to nedogledne posledice.

Radičev poslanec Josip Predavec je imel pred Seljačkim domom na demonstrante nagovor, v katerem jih je pozval k redu in miru ter je izjavil, da HSS po teh dogodkih noče imeti nobenih stikov več z ubijalci.

Krvavi spopadi v Zagrebu

t Zagreb, 20. junija. (Tel. Slov.) Zastopniki vseh akademskih klubov so sklicali nujno sejo, da protestirajo proti dogodkom v Belgradu. — Danes zvečer pripravljajo velike protestne demonstracije. Zvečer je policija ukrenila vse, da ne bi prišlo do krvoprelitja. Veliki župan je izdal naredbi, da se mora za vsako ceno delati na to, da se ohrani red in mir. Do 8. zvečer je bilo več majhnih uličnih spopadov.

Nedogledne posledice tako za narod kakor tudi za državo. Povsem naravno je, da opozicija ne more biti več v parlamentu radi teh razmer in pod to vlado, ki je sedaj. Oči so nam vprte v kralja, ki edini more v tem kritičnem trenutku rešiti narod najhujšega.

V večernih urah nudi Zagreb izredno živahno sliko. Po ulicah se zbirajo posamezne skupine in živahno komentirajo belgrajske dogodke. Policija je pojačena. Pred »Hrvatskim seljačkim domom« so tri čete policije. Na nekaterih mestih je dohod na Zrinjevac zabranjen. Do pričakovanih večjih demonstracij ni prišlo. Na Jelačičevem trgu se je sicer pojavila skupina mladih fantalinov, ki so vpili: »Živijo Hrvatska!«, »Živel Radič!«, »Doli srbski morilci!«, vendar jih je policija takoj razgnala. Tramvajski promet je bil ponekod popolnoma ustavljen. Tudi nekatere trgovine so se takoj zaprle. Nekatere trgovine so zastrle svoje izlozbe s črnimi draperijami. Tukajšnji listi prinašajo vesti, da so demokratiški ministri podali ostavko.

d Zagreb, 20. jun. (Tel. »Slov.«) Ob pol 11 zvečer se demonstracije po zagrebških ulicah še vedno nadaljujejo. Ranjenih je 10 policajev, med njimi nekateri težko. Tvorica likerjev Arko je demolirana.

Seja vlade.

n Belgrad, 20. julija (Tel. »Slov.«) Vlada je imela od 7 do 9 zvečer sejo, na kateri so ministri razpravljali o dogodkih v narodni skupščini. Med sejo je bilo več ministrov, med njimi vojni minister general Hadžić in notranji minister dr. Korošec v avdienci na dvoru. Po seji je opozoril dr. Korošec časnikarje, da vplivajo pomirljivo in naj pišejo o dogodku z največjim taktom. Nato je odšel v avdienco, ki je trajala preko 10. O demisiji vlade ali demokratiških ministrov ni govora. Vse vesti o tem so popolnoma neresnične.

Vladni komunique

n Belgrad, 20. jun. (Tel. Slov.) Ob 1. po seji vlade je bil izdan sledeč komunique: »Po strašnih dogodkih v narodni skupščini je bila takoj sklicana seja ministrskega sveta. Poročilo o strašnem dogodku se je vzelo z globokim obžalovanjem in obsojanjem na znanje. Vlada je takoj sklenila, da dejanje poslanca Radiča takoj preišče in da Radiča izroči pred sodišče. Ravnotako se je sklenilo, da se bodo Stjepan Radič, dr. Pernar in Ivan Grandža zdravili na državne stroške. Pavle Radič in Basariček pa se pokopljeta na državne stroške. Vlada je z razpisom na vse oblasti apelirala, da naj poskrbe, da se ne bi o dogodkih govorilo zlonamerno in da se ne bi dejanje zlorabljalo, da bi se morda tolmačilo na škodo in ugled naše države. V imenu vlade je predsednik vlade izrazil rodbinama pokojnikov in predsedstvu HSS-kluba iskreno sožalje. Po seji je minister za narodno zdravje osebno odšel v bolnico, kjer je obiskal ranjence.«

Poslanec opozicije so se zglasili popoldne pri notranjem ministru dr. Korošcu in zahtevali, da se da listom možnost, objektivno poročati o dogodkih v narodni skupščini. Notranji minister dr. Korošec je odgovoril: »Da, objektivno in v smislu miru naj se poroča, ker gre za dejanje posameznika, za katero ni nihče drugi odgovoren.« Narodna skupščina je bila odgojena za nedoločen čas.

Red in mir.

n Vinkovci, 20. jun. (Tel. »Slov.«) Tu je prišlo do manjših demonstracij. Vendar se je varnostnim organom posrečilo vzpostaviti red in mir.

Radikalni poslanec umrl. Danes je umrl poslanec NRS Belo Strilič. Na njegovo mesto pride Ivan Vujić.

Pernar težko bolan.

n Belgrad, 20. junija. (Tel. »Slov.«) Stanje dr. Pernarja se je poslabšalo, ker mu je ostala krogla nad srcem. Temperatura 39 stopinj. Stanje Stj. Radiča pa je izredno dobro.

Odmevi v inozemstvu

v Dunaj, 20. junija. (Tel. »Slov.«) »Neue Freie Presse« piše o krvavih dogodkih v narodni skupščini kot o dogodkih, ki so v zgodovini parlamentarizma brez primere in ki kažejo žalostno sliko o hujškanju nezmerne ogorčenja in razgretega temperamenta. S prepačenjem in globokim sočustvovanjem se čitajo današnja poročila iz Belgrada. »Neue Fr. Presse« izraža upanje, da bodo sedaj vsi krogi

Vpliv na malo antanto

v Bukarešt, 20. jun. (Tel. »Slov.«) Vesti o krvavem dogodku v belgrajski narodni skupščini je prejel zunanji minister dr. Marinković, ki je ta čas že bil na konferenci male antante, po jugoslovanskem poslaniku Antiču. Dr. Marinković je najprej zapustil sejno dvorano, nato pa se je vrnil na konferenco, od početka pa svojih ministrskih tovarišev dr. Beneša in Titulescu ni obvestil o dogodkih, o katerih je prejel poročilo. Ko je po zaključku dopoldanske konference Titulescu prejel poročila iz Belgrada, je bil zelo osupnjen. Vsi politiki, ki so bili prisotni na konferenci, so postali vznemirjeni in konferenca se je zaključila ob 1 popoldne.

Nobene spremembe pogodb

v Bukarešt, 20. jun. (Tel. Slov.) List »Dimitanea« objavlja danes intervju, ki ga je baje imel dr. Beneš in katerega je pred zborom časnikarjev dr. Beneš demantiral, da izjave v tem intervjuju niso resnične. Kakor se piše v tem intervjuju, je dr. Beneš izjavil, da je ohranitev statusa quo konstantni element politike male antante. Vsaka izmed držav male antante ima svoje posebne politične interese, ki so odvisni po večini od njenih sosedov. Tako ima Češkoslovaška za sosedo Nemčijo, Jugoslavija Italijo, Romunija pa Rusijo. V tem smislu se giblje specialna politika vseh treh držav. V notranjosti male antante od časa njene ustanovitve ni bilo konfliktov. Odnosaji med Italijo in Jugoslavijo so posledica politike fašističnega imperializma, ki ima tendenco, razširiti se na Balkanu. Fašizem pa zadržuje drugi evropski državni faktorji. Italijanska nasilna ekspanzija na Balkanu bi ostala brez uspeha, ker je zgodovina pokazala, da se je mala Srbija več stoletij znala braniti proti sličnim poskusom. Jugoslovansko-italijanske težkoče pa niso nikake konstantne, temveč izpremenljivi elementi in dr. Beneš pričakuje po tem takozvanem intervjuju, da se bodo odnosaji med Italijo in Jugoslavijo radikalno izpremenili. Madjarskemu pokretu po reviziji mirovnih pogodb je pripisovati samo podrejen pomen. Kdor se hoče lotiti akcije v korist reviziji kakršnekoli mirovne pogodbe, se mora zavedati, da dela tudi proti svojim lastnim interesom, ker bi revizija ene mirovne pogodbe brezpogojno imela za posledico generalno revizijo vseh pogodb. Če bi se poskušala revizija

jugoslovanskih slojev prišli do spoznanja, da se prepri o nazorih ne sme tirati preko meja. Pod vtisom strašnega dejanja nezvestnega poslanca, ki je osramotil svoj mandat, naj nastopi treznost, da se stranke zavedo svojih višjih dolžnosti. V interesu Jugoslavije je upati, da žrtve niso padle zastonj. Kraljevina SHS stoji baš sedaj pred važnimi političnimi odločitvami in ravno ostri boj za nettunske konvencije naj doprinesejo, da se razmere med Belgradom in Rimom zboljšajo in da se Evropa obvaruje možnega motenja miru. Strelji v narodni skupščini so padli oni dan, ko so se trije zunanji ministri male antante zbrali v Bukarešti na konferenco male antante. Ti strelji so povzročili v Jugoslaviji žalovanje. Naj bi pripomogli vsaj k temu, da bi omogočili začetek nove ere spravljivosti, skupnega sodelovanja in političnega miru.

Pred konferenco ministrov male antante je bila ob 9.30 konferenca zastopnikov tiska male antante v palači sindikata romunskih novinarjev, v prisotnosti zunanjih ministrov male antante. Tudi pri tej priliki so imeli zunanji ministri dr. Marinković, dr. Beneš in Titulescu nagovore.

Ob 10.30 dopoldne se je otvorila konferenca male antante v ministrstvu za zunanje stvari. Predsedoval je romunski ministrski predsednik Vintila Bratianu. Na današnji konferenci so se ministri male antante pečali s splošnimi vprašanji. Podajali so svoje izjave o političnem položaju svojih držav. Na dopoldanski seji, ki je bila prekinjena ob 1 popoldne, je poročal dr. Beneš o svojih obiskih v Parizu, Londonu in Berlinu. Popoldne je jugoslovanski zunanji minister dr. Marinković poročal o svojih potovanjih v Pariz, o jugoslovansko-francoski prijateljski pogodbi. Titulescu pa o svojem potovanju v Rim, Pariz in Belgrad.

zija trianonske pogodbe, bi se obrnile vse male države Srednje Evrope proti Italiji in v tem slučaju bi bilo verjetno, da bi prišlo do sporazuma male antante in Madjarsko in da bi Madjarska pustila Italijo na cedilu, ker Madjarska nima nobenih konstantnih interesov, ki bi jo vezali z Italijo, dočim je večje številni interesi z ostalimi državami Srednje Evrope. Vest o zatrtjevanju izjavi dr. Beneša se glas!

Odkar obstoji svet, bi se morale države male antante postaviti v službo misli take velike države. Zato je tudi Češkoslovaška vedno vodila politiko narodne samostojnosti in se s tem postavila v službo velesile. Kdor zahteva revizijo mirovnih pogodb, mora začeti pri svojih lastnih mejah.

»Independance Roumaine« razpravlja o izjavah avstrijskega zveznega kanclerja dr. Seipla v »Neue Freie Presse«, katere poluračni romunski listi označujejo kot izjavo proti miru centralne Evrope. V združitvi Srednje Evrope bi morala biti združena tudi Avstrija, pa brez Nemčije, ker Nemčija ne spada k Srednji Evropi. Če bi se nekega dne pokazala možnost ali potreba ustvaritve Sr. Evrope, bi najbrže Romunija, pa tudi Jugoslavija odrekla svoje dovoljenje priključitve Avstrije k Nemčiji, ker bi Srednja Evropa z Nemčijo, ki bi bila povečana z Avstrijo, pomenila strmooglavljenje mirovnih pogodb in stalno nevarnost za položaj v Srednji in Zapadni Evropi. Romunija bi v tem slučaju stala vedno na strani onih, ki bi branili status quo in mirovne pogodbe.

Generalna stavka v Grčiji

v Atene, 20. jun. (Tel. »Slov.«) Po sklepu delavske konfederacije se bo v četrtek zvečer ali v petek jutraj proklamirala generalna stavka. V Seresu so bili aretirani komunisti, ki so med vojaštvom širili revolucionarne letake. V Ksantiju so komunisti izvršili dinamični atentat na poslopje tobačnega trafikanta Taravanisa.

v Atene, 20. junija. (Tel. »Slov.«) V Seresu aretirani komunistični agitatorji so bili prepeljani v zapore v Solunu, ker se je razširila vest, da nameravajo komunisti napasti zapore in oprostiti ujetnike. Večina delavskih organizacij v provinci je od glavne zveze delavskih federacij zahtevala naročila o generalni stavki, ki je vedno bolj verjetna. Zanimivo je, da so mali obrtniki v vsej Grčiji, ki imajo samostojne obrte, sklenili stopiti v stavko, da bi izsilili zmanjšanje davkov. Tudi železniški delavci so izjavili, da pričakujejo brzojavnega povelja za splošno stavko.

V Pireju je stopilo v stavko 2500 delavcev iz vseh tobačnih tovarn. Vojaštvo je dobilo povelje, da mora biti pripravljeno, da prepreči vse nemire. Vojaštvo čuva javne naprave. Tudi v Lamiji so danes začeli stavkati tobačni delavci. Glasom uradnih poročil vlada v Macedoniji red in mir. V macedonskih tobačnih tovarnah so namestili brezposelne delavce. Tudi danes izjavlja vlada, da ne veruje v možnost splošne stavke. V državni

proračun so vstavili znesek 150.000.000 drahem za zvišanje plač državnih uradnikov.

Poincare poroča.

v Pariz, 20. jun. (Tel. Slov.) Poincare je sporočil predsedniku poslanske zbornice, da bo jutri v poslanski zbornici podal obširno izjavo o valutarni politiki in o vzrokih, ki so dali vladi povod, da predloži v soboto poslanski zbornici zakon o stabilizaciji francoskega franka.

Borzna poročila

Dunaj. Devize: Belgrad 12.50625, Kodani 190.40, London 34.6575, Milan 37.305, Newyork 710.20, Pariz 27.90, Varšava 79.62. Valute: dolarji 708.20, lira 37.41, češkoslovaška krona 21.08.

Praga. Devize: Lira 178, Belgrad 59.50, Pariz 182.75, London 164.70, Newyork 83.75.

Dinar: Newyork 176, Berlin 7.35, London 277.25.

Dunaj. Podon.-savsko-jadr. 82.30, Zivno 111, Hipo 7.40, Alpine 41.50, Greinitz 4.20, Trbovlje 61.25, Gutman 27.90, Slavex 13.25.

Budimpešta. Tendence žrsta. Pšenica okt. 30.32, 30.48, zaklj. 30.36—30.38, marec 32.34, 32.38, zaklj. 32.36—32.38, rž okt. 25.82, 26, zaklj. 25.06—25.08, marec 27.70, 27.84, zaklj. 27.82—27.84, koruza julij 29.04, 29.10, zaklj. 29.10—29.12, maj 25.06, 25.10, zaklj. 25.18—25.20.

Dunajska vremenska napoved za 28. junij: Izpremenljivo, precej hladno vreme bo trajalo dalje.

ki se je izdajal za zastopnika omenjenega cirkusa. Najprej je dal inserat v »Marburger Zeitung« in »Večernik«; to pa radi sigurnosti. Nato pa se je začel muzati okoli nekaterih tukajšnjih podjetnikov. Oglasil se je pri lesnem trgovcu P., naročil pri njem slamo, premoga in senu ter izvalil 3000 dinarjev provizije. Dotičnik se je kmalu oglašil tudi pri mesaricah s konjskim mesom O. in K., ki jima je na sličen način izvalil provizijo. Takoj sta nakupili veliko število konj, ki jih redijo na račun »Kludskega« žel teden. In tudi mesariju F. je pod isto pretežno izvalil provizijo 3000 dinarjev. Neznane je baje tudi v Zagrebu nastopal kot zastopnik cirkusa K. in to z velikim uspehom. Končno jo je odkuril v Celovec. Ker je razglašal, da pride »Kludsky« sem že 16. t. m. in ker je nenadoma ter brez sledu izginil, izgleda, da gre v predmetnem slučaju za rafinirano prevaro.

Poljejski drobič. Aretirana je bila V. Marja radi vlačugarstva in krivanja v zaporu. — Aretiran je bil P. radi razgrajanja. — Mnogoštevilne prijave se tičejo tatvine, goljufije, prodaje sladoleda, prestopa obrtnega reda, telesne poškodbe, cestno-policijskega reda, avto-predpisov, onemoglosti na ulici, pobaega od doma in najdbe.

Celje

Jubilejni ljudski tabor v Zalcu. Letos poteka 60 let, odkar se je vršil v Zalcu v Savinjski dolini znameniti narodni tabor, eden izmed onih pomembnih narodnih manifestacij v preteklem stoletju, katerih vsaka je z dotlej neznano vehemenco utirala pot narodni zavesti in probujenosti Slovencev. Zalski tabor je važen še zlasti, ker je bil v mejah bivše Stajerske edini pomembni narodni tabor. Poteka pa letos tudi 10 let, ko je voditelj Slovencev dr. A. Korosec*govoril 6000 Slovencev in Slovenkam v Zalcu o deklaraciji. Zalski deklaracijski zbor je bil eden najlepših in tako po obsegu kot po razpoloženju eden najučinkovitejših v dobi deklaracijskega gibanja. Bolj kot spomin na obe ti lepi narodni prireditvi je zajemljiva misel, da danes uživamo že 10 leto solnce narodne svobode v svobodni jugoslovanski državi in da vrši naš slovenstvo v tej državi važno slovansko misijo. Čeprav po krutosti zgodovine razdeljeno pomenu slovenstvo v tej državi zanesljivo temelj kulturnemu in gospodarskemu vsponu jugoslovanskih narodov. Slovenci mariborske škofije praznujemo pa letos še zlasti važen jubilej 700 letnice obstoja naše Lavantinske škofije. Kakor je res, da postane Lavantinske škofije ni v narodnem oziru mogel pomeniti za slovenstvo ničesar, tako je gotovo, da je zgodovina te cerkvene pokrajine zlasti zadnja desetletja nerazdružena z zgodovino narodnega prebujenja južnoštajerskih Slovencev. Narodno zavedna in delavna duhovščina te škofije je bila najzanesljivejši temelj ohranitvi in razvoju Slovenstva. — V svrhu proslave teh pomembnih jubilejev se bodo zbrali tisoči katoliških Slovencev dne 15. julija t. l. v Zalcu na veliki jubilejni ljudski tabor. Predpriprave vodi poseben pripravljalni odbor v Celju in v Zalcu. Po dosedanjih podatkih soditi bo ta manifestacija združila mnogo tisoč našega ljudstva.

Vse one g. pevce Celjskega pevskega okrožja, ki so prejeli našo okrožnico z dne 9. t. m. in doslej še niso naznanili, s kolikimi pevcem se nameravajo slavnosti v Zalcu udeležiti, prosimo, da to nemudoma store, da jim moremo še pravočasno doposlati note. Čas hiti. — Odbor Celj. pev. okrožja.

Krekova mladina Celje priredi v nedeljo dne 24. junija izlet na goro Oljko. Po prihodu na goro, bo, sv. maša, po maši pa tabor pred cerkvijo, na katerem govorijo razni govorniki. Vsi prijatelji delavske mladine so vabljeni, da se pridružijo izletnikom.

Dobava kruha in peciva za bolnico. Uprava javne bolnice v Celju razpisuje dobavo kruha in peciva za II. polletje 1928. Ponudbe je vložiti do 23. junija t. l. Podrobni pogoji so na razpolago pri zadrugi pekov v Celju, pri mestnem magistratu in pri upravi bolnice.

Drž. deska meščanska šola v Celju. Vpisovanje v I. razred se vrši v soboto dne 30. junija od 8.—12. ure v ravnateljevi pisarni. Sprejemajo se učenci, ki so z uspehom dovršili najmanj 4. šolsko leto. Učenci naj pridejo k vpisovanju v spremstvu staršev ter prineso s seboj izkaz o šolskem napredku, krstni list, domovnico ter potrdilo o cepljenju koz.

Dopisi

Tržič

Blagoslovitev kapele na Kolcah se bo vršila v nedeljo, 24. t. m. Kapela bo ta teden z vsem opremljena in bo pričela služiti svojemu namenu ravno na dan sv. Janeza Krstnika, ki bo v njej stoloval. Cerkevno opravilo se prične ob deseti dopoldne. Le skrajno slabo vreme bo otvoritev in blagoslovitev preložilo. Vsa oprema kapelice je bila preteklo nedeljo razstavljena. Spretni čopci gne. strokovne učiteljice Tončke Stancarjeve je oltar in vse paramente okrasil lepo umetniško in planinski okolič primerno. Številni prijatelji Kolc bodo gotovo v nedeljo pohiteli k lepi slovesnosti in naj ne upoštevajo našega nedeljskega dopisa, ki je slovesnost blagoslovljive še prelaga zaradi zidnih razpok.

Pokopali smo v ponedeljek blago in komaj 23 letno gospo Vero Schubertovo. Pri pogrebu jo je spremljala s turobnimi zvoki godba našega prosvetnega društva.

Novo mesto

Razstava ženskih ročnih del. Od 15. do 17. junija t. l. je bila v samostanu De Notre Dame razstava ročnih del deklet in meščanske šole v Smihelu. Razstavni kompleks je bil ogromen ter je obsegal tri sobe. Ze v prvi sobi, kjer so bila razstavljena ročna dela ljudske šole se je vsakdo pomudil in občudoval delo in vztrajnost učenk, kakor tudi poštirtvovalnost šolski hester, ki umejo uvajati ne-vešče roke v to umetnost. Še veliko lepši pogled pa se je nudil v drugi sobi, kjer so bila razstavljena ročna dela učenk meščanske šole. Tu se je opazilo vse, kako se praktično uporablja, okrašeno z najrazličnejšimi motivi ročnih okraskov. — Tudi ni manjkalo priljubljenega narodnega uboda v najrazličnejših barvah. Z veseljem je vsakdo pozdravil modro ravnanje šolskih sester, ki razumejo zediniti lepoto s koristnim, zakaj poleg teh del so bili raz-

stavljeni tudi skrbno zakrpani komadi perila in drugih stvari. Presenetila je obiskovalce krasota razstavljenih del v tretji sobi. Tu so bila po večini razstavljena ročna dela notranjih gojenk zavoda. Krasno vezane preproge za steno in za fla, celo s srebrom in zlatom so nudile naravnost umetniški užitek. Veliko truda in poštirtvovalnosti od obeh strani je bilo potreba, da se je dosegel tako krasen uspeh. K temu lepemu uspehu čestitamo šolskim sestram v Smihelu od srca z željo, da bi zavod i nadalje tako uspeval.

Trbovlje

Javna plenarna seja na občini bo v soboto, dne 23. junija ob 4. uri pop. v občinski posvetovalnici s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnje seje; 2. poročilo župana; 3. oddaja stavb; 4. volitev pregledovalcev računov; 5. raznoterosti.

G. Kačnik Ivan je dobil nov luksuzni prometni avto in bo lahko zadovoljil vsem željam občinstva.

Tabor na gori Oljki. Vsi izletniki, ki se nameravajo udeležiti tabora kršćansko-socialnega delavstva na gori Oljki, se zberu v soboto ob 8 zvečer v tajništvo Krekove mladine, Loke 253.

Rogaška Slatina

Lično kapelico je vžidal v svojo hišo g. Avgust Stoinschegg in postavil v njo soho Zalostne Matere božje, ki jo je našel v lastni hiši med starinami. Podoba je stara par sto let in se je svoječasno nahajala na Ranzingerjevi hiši v Ratanski vasi in je precejšnje vrednosti.

Oblastni kamnomolci bodo pričeli eksploatirati prihodnji mesec. Najprej se bo trasirala nova cesta iz Cerova proti zdravilišču, da se bo mogel dovažati gramoz na rampo in odtod na ceste. Oblastni odbor je že kupil velik drobilec, ki se koncem prihodnjega tedna postavi v obrat.

Mežica. Otvoritev koč na Peci. Na praznik 29. t. m. se odpravi na najskrajnejšem severnem delu naše državne meje zaželjena koč na naši sivi Peci, v kateri pri kralj Matjažu. (Opomba: To bi bila svinčena ruda.) Ob tej priliki vabimo vse prijatelje in ljubitelje naših gora, da posetijo enkrat tudi ta del naših planin, kateri je bil širši javnosti tako malo znan. To pa zaradi tega, ker jim Peca ni mogla nuditi potrebnega zavešča in okreplila. — Z otvoritvijo odpadejo vsi dosedanja pomisleki glede prenočišča in oskrbe, ker bo koč oskrbovana celo sezono. Mnogo je bilo treba žrtv, da je srečna misel postala dejstvo. Tudi v bodoče še čaka našo podružnico SPD težka naloga, zadostiti finančni praksi. Naši turistiki pa so s tem odprta nova vrata v planinski gaj, katera bi se naj prav pridno odpirala v zadostilo vsem, ki so pri tem pomagali z materialnim in fizičnim delom.

Orlovski tabor na Stadionu

Tudi Čehi pridejo v Ljubljano. Orlovskega tabora v dne 29. in 30. junija ter 1. julija, se bo udeležilo v večjem številu zastopstvo češkoslovanskega Orla.

Veliko zanimanje med Hrvati. Došle prijave hrvatskih Orlov pričajo o velikem zanimanju Hrvatov za slovenski orlovski tabor. Pričakovati je velike udeležbe hrvatskih Orlov in prijateljev orlovstva.

9 godb prijavljenih. Poleg godbe dravske divizijske oblasti je doslej prijavljenih še 8 godb, ki bodo sodelovale na slovenskem orlovskem taboru v Ljubljani.

Kdor želi prenočišča naj to nemudoma javi potom svojega odeska pisarni SOZ.

Polovična vožnja na Brezje in Bled ob priliki orlovske prireditve dne 1. julija je dovoljena. — Lepa prilika se nudi vsakomur, da si ogleda v Ljubljani orlovski tabor, nato pa poleti lahko na Brezje ali na Bled.

Stadion je oživel. Priprave za orlovski praznik dne 1. julija so v polnem teku: Tudi Stadion se oblači v svatovsko obleko, da dostojno sprejme orlovsko množico in njih prijatelje. Zanimivo je ogledati si postavljanje stebrov ob Dunajski cesti, umetniški užitek pa se nudi gledalcu, ko opazuje, kako ponosno stoje prvi orjaki stražarji pred stadijskim zidom.

Pevska zveza

»Pevce« št. 5. in 6. je izšel in se danes odpošlje naročnikom.

V nedeljo 24. junija se vrši v Mekinjah ob priliki prosvetne razstave pevski koncert kamniškega okrožja. Skupne zbere vodi g. okrožni pevo-vođa, šolski upravitelj g. Primožič. Vsa sosedna društva in vse prijatelje petja ponovno opozarjamo na to prireditvi.

V Bohinjski Bistrici priredi v nedeljo 24. junija ob 3 popoldne koncert pevski zbor Bralnega društva iz Gorji. Na ta zanimivi koncert opozarjamo vse okoličane!

Socialni vestnik

K OBČNEM ZBORU STROKOVNE ZVEZE VINIČARJEV.

Tekom desetletij je nastal pri nas popolnoma nova stan — viničarski. Pred vojno niso stali v ospredje. Vzrok temu so bile politične razmere. Njihovi gospodarji, po večini Nemci, niso dovolili svobodnega gibanja. Celo v njihov jezik so posegli. Kdor ni bil doma v nemščini, ni mogel postati viničar. Pa tudi od slovenske strani se ni ničesar storilo za viničarje. Tako so bili viničarji prepuščeni usodi. Zlezli so vase, postali malodušni, svojo zagrizenost so nemalokrat uteševali v pijači. Rastli, množili se, umirali so v zapuščenosti in bedi. Kajti zaslužili so tako malo, da jim je nedostajalo najpotrebnejše hrane in obleke. Njihova bivališča so obstajala in še obstajajo večidel iz ene sobe, v kateri naj najde zatočišče vsa mnogobrojna družina, oče, mati in otroci obojega spola in vsake starosti. Količine nemorale. Življenje je šlo mimo njih. In vendar štejejo viničarji s svojimi družinami vred 40.000 duš.

Po vojni se je položaj izpremenil. Prevrat, nove razmere, vse to je vplivalo na viničarja. Viničar se je pričel zavedati svojega šloveskega dostojanstva. Čutil je, da je zemlji, katero obdeluje on, katero so obdelovali njegovi predniki, vtisnjen pečat njegove osebnosti, da je plojena in negovana od njegovega dela. Pripoznavajoč gospodarju, kar je njegovega, je zahteval tudi zase pošteno plačo in položaj za svoje pošteno delo.

Toda kako to doseči? V Evropi velja: Pomagaj si sam, drugi ne bodo. Torej organizacija. Viničar je začel iz svoje beratič graditi sebi viničarsko zvezo. Bog ga je blagoslovil. Prišel je rasti, se dvigati in danes je viničarska organizacija že velika in močna. Kmalu bo dosegla število 2000. Zadnji občni zbor v Ljutomeru je pokazal, da v tej organizaciji tudi vlada pravi duh vzajemnosti. V letu 1927 se je ustanovilo na novo 5 sku-

pin. Nekatere skupine so naravnost vzorne. Tako ima skupina Hum neorganiziranih le še 7 tovarišev.

Računski zaključek izkazuje dohodkov Din 38.508,55, izdatkov pa 32.491,37 Din. Podporni fond je prejel na dohodkih 23.774,51, izdal pa je okrog 19.000 Din. Celokupni denarni promet je znašal Din 66.594,95, za 100% več kakor leta 1926.

Pri ponovnih volitvah je bil izvoljen stari odbor.

Dobrodejni vpliv organizacije je velik. Članstvo se vadi discipline, opozarja se na potrebo izobrazbe, organizacija je otvorila odprt boj proti raznim razvadam med viničarji samimi. Organizacija je pokazala, da so ležali v viničarjih zakopani veliki naravni talenti in značaji. Tajnik Peter Roz-

Gospodarstvo

GLAVNA SKUPŠČINA ZVEZE INDUSTRIJCEV.

V petek dne 22. junija 1928 se vrši v veliki dvorani Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani ob 10 dopoldne VI. redna glavna skupščina Zveze industrijcev. Dnevni red zborovanja obsega poleg računskih zaključkov in letnega poročana ter volitev v odbor in nadzorstvo, poročilo o poslovanju Zveze, nadalje referate o trgovinski politiki in o socialni zakonodaji. Na skupščino so vabljeni predstavniki ljubljanskega in mariborskega oblastnega odbora, potem sorodne gospodarske korporacije ter predstavniki državnih uradov, ki spadajo v gospodarske resore.

OBČNI ZBOR GREMLJA TRGOVCEV V CELJU.

Okr. gremij trgovcev v Celju sklicuje za 26. t. m. V. redni letni občni zbor, ki se vrši točno ob 8 dopoldne v mali dvorani »Celjskega doma« v Celju z nastopnim dnevnim redom: 1. Otvoritev zborovanja. 2. Čitanje zapisnika o zadnjem običnem zboru. 3. Načelstveno poročilo za preteklo poslovno leto 1927: a) tajniško poročilo, b) blagajniško poročilo. 4. Poročilo računskih preglednikov. 5. Poročanje za 1. 1928 in določitev gremijskih pristojbin. 6. Dispenzna prošnja g. Breznika, Luče. 7. Dopore brezposelnim trgovskim nastavljenecem. 8. Dopoldnina volitev predsednika sekcije hmeljskih trgovcev. 9. Samostojni predlogi delegatov. 10. Skupščinski. Sklicani gremijski občni zbor sestoji v smislu § 16. gremijskih pravil iz odposlancev. V smislu § 17 gremijskih pravil je občni zbor ob določenem času sklepečen, če je navzočih 30% odposlancev, v nasprotnem slučaju se po preteku ene ure vrši na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki sklepa veljavno ob vsakem številu odposlancev. — Načelstvo.

STATISTIKA BANK.

Koncem leta 1926 je bilo v naši državi 672 bank, od tega v Srbiji 299, v Hrvatski 143, v Vojvodini 127, v Bosni 71, Dalmaciji 13, Slovenji 11 in v Crni gori 8. Na vsakih 370 km² in 19.000 prebivalcev pride ena banka.

Banke so večinoma majhne: do 1 milj. kapitala jih je 247, od 1—5 327, od 5—10 47, od 10 do 25 30, od 25—50 7, od 50—100 12, nad 100 milj. 3, malih do 5 milj. je torej 574, srednjih (5—20 milj.) 77 in velikih 12.

Vse banke v celi državi so imele 1977,2 milj. Din kapitala, 581,8 milj. rezerv in 6776,1 milj. hranilnih vlog, dolžnikov 7816,5 in menic 3864,9 milj. dinarjev.

Po pokrajinah se razdele: Srbija kapital 875,5, rez. 226,6, vloge 1125,3; Hrvatska kapital 633,1, rez. 225, vloge 3463,8; Vojvodina kap. 114, rez. 35, vloge 992,4; Slovenija kap. 109,4, rez. 24,9, vloge 592,9; Bosna kap. 185,4, rez. 58,2, vloge 400,6; Dalmacija kap. 23,4, rez. 6,1, vloge 121,4 in Crna gora kap. 26, rez. 5,7, vloge 19,2 milj. Din.

Lani je povišalo kapital 7 (1926 11) zavodov za vsoto 18 milj. Din. Likvidacije so bile 4 (1926 5) s kapitalom 25,25 milj. Din.

BILANCE IN POSLOVNA POROČILA

Slavija, Jugoslovanska zavarovalna banka v Ljubljani. V požarnem oddelku je bilo koncem 1927 v veljavi 55.110 polie (1926 51.458). Dohodek na premiji je znašal 10,8 (10,3) milj. Din. Zavod je na škodah od ustanovitve do danes izplačal 39,3 milj. Din. Cisti prebitok elementarnega oddelka znaša 5583 (7535) Din. Višina zavarovane vsote je v življenjskem oddelku lani narasla od 171,8 na 172,2 milj. Cisti dobiček življenjskega oddelka znaša 6127 (6739) Din, skupno obeh panog 11.710 (31.972) Din in se porabi razen 2000 Din za dotacijsko splošno rezervnemu fondu.

Bata, cipele i koža d. d., Zagreb izkazuje na povišani kapital 5 (0,25) milj. Din 3,4 (4) milj. bruto dobička in 0,2 (0,03) milj. Din čistega dobička. Povišanje kapitala je služilo za zmanjšanje tujih sredstev: tujiki so se znižali od 7,1 na 1,6 milj. Din. Zaloge so se zmanjšale od 6,1 na 5,8 kakor tudi imetje pri bankah od 1,8 na 1,05 milj. Din. Zanimivo je, da so znašali lani izdatki za reklamo 1,5 (1,6) milj. Din.

Industrija mesnih proizvodov, d. d., Zagreb, ki spada v koncern Centralne banke za trgovino, obrt in industrijo v likvidaciji, izkazuje za 1927 pri kapitalu 2,25 milj. 1,7 milj. izgube. Zato se je moral v smislu § 187 hrvatskega trg. prava sklicati občni zbor, ki bo sklenil, ali nadaljuje poslovanje društva ali pa likvidacijo, oz. če imovina ne zadostja za kritje upnikov, predlagal konkurz.

Brača Janekovič, lesna trgovina in parna žaga, d. d. Zagreb izkazuje pri brutodobičku 2,1 (3,2) čistega 0,06 (0,07) milj. Din. Razširjenje poslov (zaloge so pa majhne) je povzročilo povečanje upnikov od 5,7 na 8,2 milj. Din.

Zemaljska banka, Belgrad izkazuje za 1927 na kapital 23,3 (23,3) milj. čistega dobička 1,7 (1,1) milj. Din. Tuj sredstva so se lani znižala od 58 na 56,3 milj. Din.

Slavonske podravske železnice, d. d. Belišće (183,5 km proge) izkazuje za 1927 2,2 (0,2) milj. Din čistega dobička; prenos izgube iz 1926 znaša 1,4 milj. Din.

★

Osnovanje hmeljarskega sveta. V nedeljo se je vršila v Belgradu konferenca o hmelju. Sklenjeno je bilo osnovati hmeljarski svet, v katerem je bilo 1/2 producentov, 1/2 pa trgovcev. Nadalje je bila sprejeta resolucija, da je treba pomagati privatni iniciativi za ustvarjenje močne organizacije, ki naj služi za regulacijo prodaje in cen ter omogoči izvoz v takem stanju in ambalazi, ki jo zahteva svetovna trgovina, nadalje naj prepreči vse zlorabe v trgovini, uvede poročevalsko službo in poziva producente, da se poslužujejo § 65 zakona o zaščiti industrijske lastnine, ki govori o kolektivnih žigih za mednarodno zaščito proizvoda.

Dobave. Gradbeni oddelek ravn. drž. žel. v Ljubljani sprejema do 22. t. m. ponudbe glede dobave mehkega lesa; do 29. t. m. glede dobave in polovice hrastovih parketnih desic ter glede dobave ksilolita in kilinkerjevih plošč ter tlakovanja z

man vzbuja kot oblastni poslanec splošno spoštovanje, med viničarji pa se udeležuje kot izredna agitatorska sila, ki ima izvor v njegovih izrednih duševnih sposobnostih.

Prihodnja oblastna skupščina mariborske oblasti bo sprejela nov viničarski red. Tudi to je uspeh organizacije, ki se je leta in leta pripravljala, se borila, končno pa je pridrla.

Se enega svojstva ne morem prezreti. Viničar se ne seli, ne zapuša svoje grude. Radi tega bo postajal vedno važnejši faktor v javnosti. To se mora upoštevati. Viničarski red gotovo ni maksimalni viničarskih zahtev in potreb. Treba bo urediti sčasoma še polno drugih problemov, predvsem vprašanje njegovega socialnega zavarovanja.

istimi. — Gradbeni oddelek istega ravn. sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave 160.000 kg portland-cementa; do 29. t. m. glede dobave raznega delavniškega materiala ter glede dobave žičnikov in 8000 kg pocinkane žice. — Drž. železnica Vareš-Majdan sprejema do 3. julija ponudbe glede dobave 3 1/2 vagonov pšenične moke. — Prometno-komercialni oddelek ravn. drž. žel. v Ljubljani sprejema do 3. julija ponudbe glede oddaje 400 komadov železnih zavornih cokelj v popravilo. — Vršile se bodo naslednje ofert. licitacije: 2. julija pri komandi savske div. obl. v Zagrebu glede oddaje električne instalacije. — 2. julija pri policijskem ravn. za B. in H. v Sarajevu glede dobave letnih uniform in civilnih oblek. — 2. in 3. julija pri Glavnem sanit. skladišču v Zemunu glede dobave raznega sanitetnega materiala. — 3. julija pri upravi drž. monopolov, ekonomski oddelek, v Belgradu glede dobave cigaretnega papirja. — 2. julija pri ravn. drž. žel. v Zagrebu glede oddaje nakladanja in razkladanja premoga. — 2. julija pri ravn. drž. žel. v Sarajevu glede dobave barv v prahu, cementa; 3. julija glede dobave pocinkane pločevine; 4. julija glede dobave ščetk. Natančnejši podatki so v pisarni zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

Živina

Ljubljana, 20. junija 1928.

Na današnji sejem je bilo prignanih (v oklepaju število prodanih): konj 163 (32), volov 37 (25), krav 37 (18), telet 14 (12) in prašičkov za rejo 317 (255). Sejem, ki je drugi mesec, ni bil prav posebno obiskan kakor tudi ni bila živahna kupčija razen s prašički za rejo, ki so se prodajali kom. po 200—300 Din po kakovosti in velikosti. Cene so od zadnjega sejma sem neizpremenjene. Notirajo: voli I. 10,50, II. 8—9,50, krave debele 5—6, klobasariče 3—4,50, teleta 13—15 Din vse za kg žive teže.

Na dunajski goveji sejem 18. t. m. je bilo prignanih 3143 glav, od tega iz Jugoslavije 272. Notirali so: voli najboljši 1,70—1,95, I. 1,45—1,70, II. 1,20—1,40, III. 0,90—1,15, bikli 1,10—1,40 (izjemoma 1,40) šilinga za kg žive teže. Vse kvalitete razen I. prima so se napram prejšnjemu tednu znižale za 5 grošev.

Na dunajski prašičji sejem 19. t. m. je znašal dogon 20.306 glav, od tega iz Jugoslavije 2320. Notirali so: šepharji I. 2—2,05 (izjemoma 2,10), angleški križani 1,90—2,05 (izjemoma 2,10), kmetijski 1,80—2,05 (izjemoma 2,10), stari 1,75—1,85, mesnati 1,60—2,10 (izjemoma 2,15) šilinga za kg žive teže. Čeprav je bil večji dogon, so se mesnati prašiči hitro prodali. Pocenili so se tudi šepharji.

Cene prašičev v Pragi popustile. 18. t. m. je bilo prignanih 5659 glav, od tega iz Jugoslavije 369, ki so se prodajali po 9,60—11 Kč za kg žive teže. Nadalje je bilo na goveji sejem prignanih 895 kom., od tega iz Jugoslavije 36. Cene so bile za jugoslovansko blago: bikli 5,60—6,80, teleta 6,10 Kč za kg žive teže.

Prvovrstna živina se je v Milanu v ceni uvrstila. Tako so notirali 18. t. m. (v oklepajih 11. t. m.): voli I. 4,70—5,40 (4,60—5,10), II. 4,10 do 4,60 (3,90—4,50), III. 2,70—4 (2,70—3,80); krave I. 4,40—5 (4,20—4,90), II. 3,40—4,30 (3,20—4), III. 2,20—3,30 (2,20—3,10). Konzum mesa je nekoliko popustil. Ponudbe živine je tudi manjša, ker so kmetje zaposleni z deli na polju. Vsega skupaj je bilo na sejmu 950 glav, od tega iz inozemstva 500, največ iz Francije in Jugoslavije.

Borza

20. junija 1928.

DENAR.

Na deviznem tržišču sta danes oslabei devizi Praga in Trst, dočim so druge ostale neizpremenjene. Pri sruednjem prometu je Narodna banka intervenirala v vseh devizah razen Pariza, Trsta in Newyorka, kjer je bilo zaključeno privatno blago v manjših zneskih. Devize Trst je danes v Curihu oslabela od 27,27 na 27,25.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

20. junija 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 19. VI.
Amsterdam	—	2292,50	—	—
Berlin	1357.—	1360.—	1358,50	—
Budimpešta	—	991,20	—	—
Curih	1093,50	1096,50	1095.—	1095.—
Dunaj	798,55	801,55	800,05	800,05
London	277.—	277,80	277,40	277,40
Newyork	56,72	56,92	56,82	56,82
Pariz	222,20	224,20	223,20	—
Praga	168,5	168,85	168,45	168,50
Trst	297.—	299.—	298.—	298,75

Curih. Belgrad 9,13, Berljn 123,98, Budimpešta 90,55, Bukarešt 3,18, Dunaj 73,01, London 25,3225, Newyork 518,70, Pariz 20,3825, Praga 15,375, Trst 27,25, Varšava 58,15, Sofija 3,75.

VREDNOSTNI PAPIRIJ.

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 128 den., Kred. zavod 165—175, Veveče 105 den., Ruše 280—300, Stavbna 56 den., Šešir 105 den.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Deske smreka-jelka monte od 18—48 mm od 16 naprej media 24 fko vagon meja 1 vag. po 517,50; deske hrastove (podnice) 42 mm 2,85 m dolž. z nadmerami I., II. od 18—28 fko vag. meja 1 vag. po 1260; trami merkantilni 4-4, 4-5, 5-7, 6-8 od 5—7,50 m fko vag. meja 1 v. po 300 Zaklj. 3 vag. Tendence neizpremenjena.

Kaj je novega

KOLENDAR.

Četrtek, 21. junija. Alojzij. — Solnce stopi v znamenje raka ob 17.07. — Začetek poletja. Najkrajša noč (8 ur 26 min.) in najdaljši dan (15 ur 34 min.). — Po pravoslavnem koledarju 8. jun., po muslimanskem 2. I. 1347. (Včeraj je bilo novo leto.) Po židovskem 3. X. 5688.

ZGODOVINSKI DNEVI.

21. junija: 1872. je umrl pesnik in pisatelj Blaž Potočnik. — 1580. so pričeli v idrijskem rudniku pridobivati živo srebro. — 1884. je bil dr. Missia imenovan za ljubljanskega škofa. — 1804. se je rodil pesnik Gabriel Seidl. — 1819. se je rodil v Kölnu komponist Jacques Offenbach. — 1914. je umrla pisateljica Berta v. Suttner.

★

★ Za pomožnega škofa lavantinskega je imenovan g. prelat in stolni dekan v Mariboru dr. Ivan Tomažič. Novoimenovanemu g. škofu naše najpripronejše čestitke!

★ Za častnega komornika je imenovan ljutomerski župnik g. Andrej Lovrec.

★ Iz državne službe. Predstojnik davčne- ga okrajnega oblastva v Kamniku Slavko Savinšek je premeščen v isti lastnosti v Novo mesto. Dosedanji predstojnik davčnega okrajnega oblastva v Novem mestu Ludovik Muha je premeščen v Kamnik.

★ Uspeh »Jutra« za rudarje. Znano je dejstvo, da si »Jutro« in z njim »Samostojna demokratska stranka« lasti zase vsak uspeh, ki ga za koga kdo doseže, bodisi v parlamentu ali kje drugje. Za take »uspehe« zadostuje navadno kratka notica v »Jutru« in je že vse doseženo. Tako je n. pr. napisalo »Jutro« dne 19. t. m., da je njegov uspeh, da je oblastni odbor dal za gladijoče rudarje 100.000 Din podpore, ker je »Jutro« že 7. t. m. napisalo, da naj da oblastni odbor rudarjem podporo. Radovedni, v koliko se je oblastni odbor tega poziva ustrašil, smo na naše vprašanje dobili odgovor, da oblastni odbor »Jutra« ne čita, zato tudi tista notica v »Jutru« oblastnim odbornikom ni znana. Dal je oblastni odbor svojo podporo le na intervencijo »Jugoslovanske strokovne zveze« in poslanca F. Križnika. »Jutro« je pa tudi slab računar in pravi, da mora dobiti od te podpore 100.000 Din 2000 rudarjev vsak po 500.— Din. Po našem računu je 2000 krat 500 Din, 1.000.000 Din (en milijon dinarjev). Zato naj še »Jutro« to pove, kako bi ono razdelilo 100.000 Din na 2000 ljudi tako, da bi vsak dobil 500 Din. Ni čuda, če so šle demokratske banke in franže, ker niso znali računati.

★ Nove šmarnogorske zvonove, ulite v šentviški zvonarni nad Ljubljano, je na odbo-rovo prošnjo preizkusila komisija treh glasbenih oz. zvonarskih strokovnjakov in sicer: ravnatelj konservatorija Matej Hubad, stolni kanonik dr. Franc Kimovec in vodja stolnega zbora Stanko Premrl. P. Hugolin Sattner, ki je bil tudi naprošen, se zaradi bolezni ni mogel udeležiti. Komisija je zvon za zvonom natančno preiskala in ugotovila, da imajo vsi štirje zvonovi odlične kvalitete; glavni ton je s stranskimi v vzornem razmerju. Vsak posamezni zvon kaže popolno vrsto naravnih alikvotnih tonov: pod glavnim tonom čisto spodnjo oktavo in čisto kvinto, nad glavnim tonom veliko terco, čisto kvinto itd., tako da vsak zvon intonira popoln durov trozvo: veliki A-durovega, drugi Cis-durovega, tretji E-durovega, četrti Fis-durovega. Ker so ti toni v tako izredno ugodnem razmerju, je glas vsakega zvona poln, zgoščen, pa hkrati jasek, mehek in voljan. Veliki zvon je vsled svojega močnega, krasnega glasu vzbujal še posebno pozornost, tako da tako sijajnega zvona sploh ne poznajo. In je prav tako, da zvon, ki je v Sloveniji najtežji, ki ima najnižji glas, ima tudi najlepši, najmočnejši; prav je, da je prvi orjaški zvon, ki se je tako izredno posrečil, posvečen Kristusu Kralju. — Tudi medsebojno razmerje med zvonovi, kakor se bo kazalo v skupnem zvonjenju, je smatrati za ugodno, tako da bo šmarna gora s svojim novim premočnim zvonilom — sam veliki zvon tehta nad 62 starih centov, nekako 10 centov več kot prejšnji — v ponos in veselje vsem, ki so se za novo zvonilo trudili, zanj prispevali, v veselje in ponos tudi zvonarni, ki ga je ulila. — Bog daj še obilo dobrotnikov, saj darov bo še veliko treba, da se vsi stroški poravnajo. — Zvonove bodo v ponedeljek 2. julija slovesno prepeljali na goro. Manjše tri s konji, velikega bo pa vlekle deset parov volov; poleg tega bo sodelovalo vse savsko gasilsko okrožje, da poprime zla-šmaren jih bodo pa škof na gori slovesno pos-titi na strminah in na ovinkih. — Na veliki svetili.

★ Za šmarnogorske zvonove je po gospej Juliji Tevševi poslala iz Amerike neimeno-vana dobrotnica 500 Din, g. Rozi Hajan pa 2 dolarja. To kaže, da se tudi naši Amerikanci trudijo, da prispevajo za najlepše zvonilo v Sloveniji.

★ Okrajna organizacija SLS v Ljutomeru ima v nedeljo, 24. junija t. l. po prvi vs. maši t. j. ob pol 8. zjutraj v okrajni posojilnici v Ljutomeru sejo širšega odbora okrajne organi-zacije, na kateri poroča zastopnik tajništva

SLS v Mariboru. Vsi člani širšega odbora naj se te seje prav sigurno udeležijo.

★ Uslužbeni davek. Jugoslovanska knji-garna v Ljubljani je založila »Seznam odteg-njenega davka« in sicer za večja podjetja do 32 uslužbencev stane pola 1.50 Din, od 100 pol dalje pa po 1 Din. Za manjše obrate do 12 uslužbencev pola Din 1, od 20 pol dalje po 70 par. Istotam se dobi tudi: Tabela za pre-računavanje uslužbenega davka. Komad po Din 10.

★ Občinske volitve. Dne 17. t. m. so se vršile občinske volitve na Sladkem vrhu. Po-stavljeni sta bili dve listi (nemška in sloven-ska). Slovenska lista je dobila 2, nemška pa 7 mandatov. — Istega dne so se vršile občinske volitve tudi v Tratah, Velki, na Dražnem vrhu, Rosengrundu in v Ščavnici. V vseh teh krajih je bila vložena samo lista SLS. — 29. t. m. se vrše občinske volitve pri Sv. Juriju ob Pes-nici in v Slatinskem dolu. — Decembra t. l. pa bodo občinske volitve pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah in v Leskovcu.

★ Hotel pri Sv. Duhu ob Bohinjskem je-zeru smo odprli 15. junija. Ker je povpraševa-nje po sobah zelo veliko, prosimo gospode du-hovnike, ki so člani duhovskega podpornega društva, da se čimprej javijo, ako reflektirajo na sobe v juliju in avgustu. Jako težko je re-zervirati sobe za neprijavljene gospode, ker smo imeli s popravili in napeljavjo vodovoda veliko stroškov. — Duhovsko podporno dru-štvo.

★ Krožna potovanja v Avstriji. Avstrijske zvezne železnice so pred kratkim uvedle vo-zovnice za krožna potovanja in ki pomenjajo znatno znižanje vozniš cen za ta potovanja po Avstriji. Vsako krožno potovanje je prične pri meji, gre preko Dunaja in se vrne zopet k iz-hodišču. Na drugih progah, ki niso upoštevane v krožnem potovanju, daje krožna vozovnica lastniku pravico do polovične vožnje v drug-em ali tretjem razredu. Krožne vozovnice ob-stoja že za potovanja iz obmejnih postaj Pas-sau, Salzburg, Schramitz, Lindau, St. Margha-reten, Buchs, Gmünd, Marchegg in Nikelsdorf. Veljavnost krožnih vozovnic traja dva meseca po njihovi izdaji. Na razpolago so v vseh več-jih potniških pisarnah; natančne podatke in pro-spekte pa daje na zahtevo tudi avstrijska pro-metna propagandna pisarna avstrijskih zvez-nih železnic Dunaj I., Nibelungengasse 4.

★ Važno za svinjerejce. — Oblastni od-bor mariborske oblasti je prejel tako ogromno število prošelj za podelitev mrjaščkov po zni-žani ceni, da letos ne bo mogoče vsem prošnji-kom ustreči. Vpoštevalo se bo v vsakem okraju nekaj gospodarjev; ostali pa pridejo po možnosti na vrsto prihodnje leto. — Novih prošelj naj nikdo ne predlaga, ker jih mora oblastni odbor brez izjeme odkloniti.

★ Nabavljalna zadruga državnih name-šencev v Ljubljani opozarja svoje člane na občni zbor, ki bo v petek 22. junija 1928 ob 19. uri v beli dvorani Hotela Union v Ljub-ljani.

★ Vlomi pri Trebelnem. Orožniki v Mo-kronogu so sporočili ljubljanski policiji, da sta bila v občini Trebelno na Dolenjskem pred dnevi izvršena dva večja vloma. Iz hiše Janeza Stariča je vlomilec odnesel nekaj oble-ke in 500 Din gotovine. Starič ima škode pri-bližno 1155 Din. Iz hiše Marije Lesjakove pa je zlikovec odnesel cel kup ženske in moške boljše obleke v vrednosti nad 4500 Din. Obeh vlovov je nujno sumljiv 53 letni ljubljčan Ivan Frakelj, ki ga je Starič videl bežati s polnim nahrbtnikom od njegove hiše.

★ »Sestrična« ministrskega predsednika Vukičevića. Pred dnevi se je pojavila v Opa-tiji elegantna dama, ki se je nastanila v naj-lepšem hotelu pod imenom Eleonora Kovačič, posestnica iz Zagreba. Dobila je takoj dostop v najboljšo družbo posebno, ko je spretno raz-širila o sebi vesti, da je sestrična ministrskega predsednika Vukičevića. Prvi ji je padel v mre-že neapeljski trgovec Giuseppe Ferro, ki bi rad v Belgradu otvoril hazardno igralnico. Sleparka mu je obljubila, da bo pri svojem »bratrancu« res izposlovala zanj koncesijo, zato pa ji je moral dati 25.000 Din za posredovanje. Drugi je bil belgrajski trgovec Janko N., ki jo je takoj, ko je slišal, da je sestrična mini-strskega predsednika, prosil, naj mu preskrbi od vojnega ministristva dovoljenje za izvoz bo-deče žice in ji je zato izplačal za »stroške« 15 tisoč dinarjev. Slučajno pa sta se oba trgovca seznanila in si potožila drug drugemu, da nista dosegla to, kar sta hotela. Spoznala sta, da ju je potegnili prebrisana sleparka in sta jo na-znanila policiji, ki je Kovačičevo aretirala in ugotovila, da je njeno pravo ime Nevenka Lu-kič in da še oddalec ni v sorodu z Vukičevi-čem. To pretezo je uporabila za to, da je pri-šla v boljšo družbo in tam sleparila.

★ Slovenec se je v Sarajevu ustretil radi bede. V Sarajevu se je te dni ustretil radi brezposelnosti 25-letni Slovenec, delavec Ro-bert Flikar. Flikar je iskal v Bosni dela, ker ga ni mogel najti, se je odločil, da gre prostovoljno v smrt. Napisal je poslovljno pismo svoji materi, v kateri sporoča, da gre raje v smrt kot živeti nepošteno. V drugem svojem pismu je napisal, da je hotel že v nedeljo izvr-šiti samoumor. Vzel je svoj revolver in odšel

v kavarno Šafardari, toda tam je naletel na svoje rojake — člane ASK Primorja, ki so se mudili v Sarajevu in zato ni hotel s samoumo-rom osramotiti svoje rojake.

★ Velika avtomobilska nesreča pri Mo-starju. Blizu Bileča pri Mostarju se je pripetila v ponedeljek ob pol 9 zvečer grozna avto-mobilska nesreča. Vojaški tovorni avtomobil, last krajevnega poveljništva v Bileču se je vračal v Bileče brez tovora in z nekoliko ose-bami. Na nekem mestu ceste, imenovanem Prijedor, se je avto prevrnil v 20 metrov glo-boko brezno. Narednik Nota, vojaški šofer in neki civilist iz Bileča, ki so se z avtom vo-zili, so bili takoj mrtvi in so jih pozneje pre-nesli popolnoma razmesarjene iz prepada. Razen njih sta huje ranjena še narednik Mi-ljevič in vojak Salič. Na avtomobilu je počila najbrže cev, nakar se je avto prevrnil v pre-pad.

★ Pretep med muslimani in pravoslavni-mi. Med družinama muslimana Avda Meščiča in pravoslavnega Savo Trifunoviča v Šipragu pri Kotorvarosu je vladalo že dalj časa hudo sovraštvo. Te dni so počakali sinovi Avda Me-ščiča Trifunoviča in njegove tri sinove ter jih s pomočjo še nekaterih muslimanov pretepli do nezvesti. Ko so mislili, da so vsi štirje že mrtvi, so jih pustili na miru. Sosedje so jih odnesli nato domov, kjer sta dva sinova takoj umrla, oče in še en sin pa sta bila smrtno-nevarno ranjena prenešana v bolnico v Kotor-varoš. Orožniki so napadalec že polovili.

★ Železniška nesreča v Slavoniji. V to-rek se je pripetila na postaji Erdut pri Vin-kovcih večja železniška nesreča. S tira je skočil tovorni vlak s 13 vagoni. Sedem vago-nov se je prevrnilo in tudi tračnice so bile znatno poškodovane. Iz Vinkovcev je takoj prispel pomožni vlak s kovači, ki so progo očistili in popravili. Ves promet je bil zadr-žan za štiri ure.

★ Dva delavca se ponesrečila v Zagrebu. Na neki stavbi v Čulincu pri Zagrebu sta de-lala dva delavca, Alojz Drame, doma iz Ro-ginske Gorice pri Celju, in neki Bosanec. Bo-sanec je naprosil Drameta za ogenj, da si pri-žge cigareto, toda v istem hipu je močan ve-ter prevrnil na nju kolibo, ki je oba pokopala. Oba delavca so nato smrtno ranjena potegnili izpod ruševin. Bosanec, katerega identitete še niso ugotovili, je kmalu za tem v bolnišnici umrl, dočim se Drame še bori s smrtjo.

★ Kdo je bil umorjen v Barošu. Sušaski policiji je prijavila žena nekega posestnika z bližnjega otoka, da je njen mož odpotoval pred dnevi na Sušak in da je od tedaj izgi-nil in ni za njim nikakega sledu. Ta prijava je vzbudila pri policiji veliko zanimanje in je sedaj uvedena preiskava, če ni bil morda ta posestnik žrtev zločina, ki se je pred dnevi zgodil v luki Barošu, o čemer smo že poro-čali.

★ S kamenjem so ga ubili. Iz Visokega v Bosni se je napotila večja skupina vaških mladeničev v bližnje Leševo. Pot jih je vo-dila skozi koruzo, ki je že visoko zrastle. Mladičji so šli pojoč po dva in dva in se proti mraku približali Leševu, kar se naen-krat vsuje nanje toča kamenja. En kamen je zadel Dušana Nikoliča v prsa. Nikolič je pa-del in bil takoj mrtev.

★ Stenicol, najboljšo sredstvo proti steniam dobite samo v drogeriji A. Kanc sinova, Zidovska ulica.

★ Reven dijak je izgubil dne 9. t. m. po-poldne od knezoškof. zavoda do postaje v Št. Vidu 1 par strapac čevljev. Najditelj se prosi, da iste odda pri vratarju v zavodu.

★ Kdor se hoče ohraniti svežega in zdrava, naj jemlje tedensko enkrat ali dvakrat pred zajutrekom kozarec naravne »Franz-Josef-grenčice«. Zdravniška poročila iz vojnih bolnic dokazujejo, da tudi težko bolni radi jemljejo »Franz-Josef vodo« ker brez nepri-jetnih občutkov in posledic točno odvaža. — Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerij-skih trgovinah.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

V noči na petek: Bohinjec na Rimski ce-sti in Levstek na Resljevi cesti.

★

© Dogodki v belgrajskem parlamentu so vzbudili včeraj naravno v Ljubljani ogromno pozornost. Kjerkoli, na ulici ali v javnih lo-kalih je bilo krvoprelitje v Belgradu edini predmet razgovorov. Komentarji prebivalstva so bili seveda različni, vendar pa so si bile vse sodbe soglasne v enem, namreč da je zločin v skupščini delo eksaltiranega človeka, za katerega mora odgovarjati le on sam. V splošnem se more reči, da je ljubljansko pre-bivalstvo ohranilo včeraj svojo hladnokrvnost, kljub notranjemu vznemirjenju, ki ga je več-raj radi tega dejanja imel prav gotovo vsa-kdo. Enodušno pa so vsi obžalovali, da je po prvih vesteh iz Belgrada morilec Puniša Ra-čič ušel. Naše uredništvo je bilo včeraj stalno oblegano po telefonu in z osebnimi obiski v vprašanji po podrobnostih o dogodku v pa-rlamentu.

© Dobrodela tombola na Gradu. Odbor prosvetnega društva sv. Jurija na Gradu je v svoji seji dne 18. junija pregledal račune tom-bole, ki se je vršila dne 10. junija na Gradu, jih našel v redu ter sklenil, da se čisti dobi-ček v znesku 1567 Din porabi tako-le: Kapeli na Gradu se podari 700 Din za odplačevanje

urejuje najbolje prebavo, čisti ze-lodec in čreva sigurno pa prijetno. 1 omot v vsaki lekarni Din 4.—

harmonija, 867 Din se porabi v podpori rev-nih družin, in sicer se 367 Din takoj razdeli med nekatere družine, 500 Din se naloži v posebni knjižici za bodoče potrebe.

© Pasji kontumac ukinjen. Ker se v Ljub-ljani dalj časa ni pojavila pasja steklina, uki-nja mestni magistrat ljubljanski dne 23. fe-bruarja 1928 pod št. 7286 odredeni pasji kon-tumac. Ker se steklina zanaša v Ljubljano ponavadi po tujih psih klatežih, ima mestni konjač nalog, naj poostreno pazi na pse brez pasje znamke in občinstvo prosimo, da nas v lastnem interesu tudi samo pri tem podpira ter take pse naznanja.

© Brezobzirnost kolesarjev. Razni kolesarji se v mestu menda res ne zmenijo več za policijske predpise in jim je osebna var-nost pešev deveta briga. Ta brezobzirnost je vzrok številnim nezgodam, od katerih pa ve-čina niti ni prijavljena. Posebno nevaren kraj za pešce je ob križišču Florijanske ulice in Starega trga, kjer se je pripetilo že več ne-sreč in karambolov. V torek je prijkala k stražniku devetletna Anica Habičeva, stanujoča v Gajevi ulici 3 in povedala, da jo je pred Zalaznikovo kavarno podrl na tla neznan kolesar. Kolo je šlo deklici čez noge in le k sreči ni dobila deklica še hušjih poškodb. Kolesar jo je seveda naglo odkril. — Kolesar Rudolf O. je podrl na tla Marijo Spraj-čovo in jo precej poškodoval. Zagovarjati se bo moral na sodišču.

© Izgubljeni in najdeni predmeti v Ljub-ljani. V času od 1. do 15. t. m. je bilo v Ljub-ljani izgubljenega približno 3500 Din denarja, prijavljenega najdenega denarja pa le — 50 dinarjev. Dragocenosti je bilo izgubljenih le malo, zato pa več raznih dokumentov in dru-gih predmetov. Zelo številni so predmeti, ki so jih našli po železniških vozovih, kakor dež-niki, palce, klobuki, zavoji, perilo itd.

© Pogrešan. Od doma je izginil neznanu kam 32letni zidar Miha Furlič, stanujoč na Glincah. Njegova žena se boji, da se ni možu kaj hudega pripetilo.

© Policijski drobiž. Prijavljenih je več malih tatvin. Neki ženski, ljubiteljem časopi-sov dobro znani in v Ljubljani popularni osebi, je neznan zlikovec odnesel 800 Din težko prisluženega denarja. — Mesarski po-mochnik Ivan S. je ovaden, ker je na cesti nad Vičem pretepel s polenom zidarskega vajenca Lada Babnika in ga lažje poškodoval.

© Tovarna Jos. Reich sprejema mehko skrobijeno perilo v najlepšo izvršitev.

Maribor

□ Papežev častni kaplan je postal škofov tajnik g. Mihael Umek.

□ Shod SLS bo v soboto, dne 23. t. m. ob 8 zvečer na Koroški cesti 1. Poroča g. narodni po-slanec Franjo Zebot. Pridite!

□ Klub oblastnih poslancev SLS ima dne 1. julija klubovo sejo v prostorih Zadrugne gospo-darske banke.

□ G. Poljšak pride 1. julija v tukajšnje bol-nišnico. Na razpolago mu bodo dali 2 do 3 sobe, kjer bo zdravil bolnike v vseh bolezenskih štadi-jah. Tudi bolnice iz dermatološkega oddelka mu bodo izročili v zdravljenje. Ob določenih dneh bo potem zdravnik vršil pregled nad bolniki, da se bo lahko prepražil, v koliko lečenje napreduje. Gosp. Poljšaku je tajnost glede njegovih zdravilnih uspe-hov zadržana.

□ Pritožbe staršev. Govorili smo o starših, ki so se pritoževali radi šolskih izletov. Nekateri gospodje učitelji so vozili otroke kar na Bled, v Logarsko dolino itd. Pri tem pa se ne sme pozabi-ti, da vsi starši ne zmorejo teh visokih stroškov. Svoje dni so se izleti vršili v bližnjo mariborsko okolico; saj je tudi tu veliko prirodnih krasot. Bled in druge krasote naše slovenske zemlje pa si bodo otroci lahko pozneje ogledali, ko si bodo sa-mi služili svoj kruh in ko si bodo to lahko privo-šili. Te vrstice smo zapisali radi upravičenih pri-tožb revnih staršev in pa, da bi se prihodnje leto, ko se bodo delali izletni načrti, upoštevale od stra-ni merodajnih činiteljev.

□ Torej uspeva. Kakor izvemo, namerava tu-kajšnja tkačnica Doktor in drug postaviti nov ode-ljak za ovčjo volno in bombaž. Najboljši dokaz, da te vrste industrija pri nas lepo uspeva. Na dru-gi strani pa bodo z razširjenjem obrata brezposelni delovni sloji dobili zasluzko.

□ Izginil je 15 letni Konrad Fras, mizarski vajenec pri mizarskem mojstru Zelencu v Ulici 10. oktobra, stanujoč na Aleksandrovi cesti št. 64. V ponedeljek dne 18. t. m. je šel ob 7 zjutraj od doma, ni prišel omenjenega dne k svojemu moj-stru in se sploh ni več vrnil domov. Dečko je šib-ke in visoke postave, temnorjav las in nosi de-lavno obleko (sivkasti suknjič, zelenkaste hlače), na glavi pa ima sivo čepico.

□ Ali se bo za drugo kolonijo dobilo brez-obrestno posojilo? Včeraj se je zaključilo zbiranje prošelj za enodružinske hiše. Natanko število se še ni dognalo, jih je pa 250 do 300. O tih je že 50 takih, ki reflektirajo in imajo prednost za prvo kolonijo. Vsi drugi bi prišli vpoštev za hiše z višjim odplačevanjem. Tudi ti poslednji, posebno še železničarji, pa si seveda tudi prav upravičeno želijo, da bi imeli hiše z nižjim odplačevanjem. Ako bi se tudi za to zidanje dobilo denarja po 4%, bi potem vse hiše bile na enako odplačevanje. Po-izkusilo se bo to posojilo na kak način dobiti. V tem slučaju pa bi morda občina sama iz kakih fondov, iz gradbenega fonda morda, krila razlika na obrestih. Občina bi v tem slučaju rešila stano-vanjsko vprašanje na celi štiti in bi bil konec stano-vanjske krize še to poletje.

□ Prihod cirkusa »Kiudsky« — prevara? Pred 10 dnevi se je pojavil v Mariboru neznanec.

Ksantipa piše Prodiu

Posljam to deklico s to novico k Tebi, o Prodiu, ker vem, da si ob tem času pri pouku, skrbec zase in za svoje, drugače ko moj nesrečni mož, ta norec od vsepovedi, ki ne prinaša drugega domov ko zasmeh Atencev. Naznanim ti torej, da mu, če ga kje vidiš, poveš, da sem včeraj krog polne porodila fantka. Obračam se prav nate za to prijaznost, ker vem, da Te ne mara, in torej ne bo začel govoriti s Teboj o tej novici, in bo prišel koj k meni, ki ga čakam že tri noči. O, jaz sirota! Dobro vem, da o meni ne govori kaj lepo, če mu sploh pride v njegovi izbrani družbi na misel govoriti o meni. Saj mi dostikrat pove, da se pri meni vadi, kako je treba prenašati zlobnost ljudi. Tako se norčuje iz mene, uboge ženske, ko vendar drugega ne storim, kakor da po svojem preudarku skrbim za hišo in vršim svojo dolžnost. Če mi reče, da me hoče poboljšati, pa Vas vprašam, kako more biti kaka žena še kaj boljšega? Kako bi bilo to mogoče? Nič se ne vrtikavam v njegovo modrovanje in tudi molčim, ko govori včasih, kakor bi bil Bog v njem in da se ne more brigati za dom in hišo. Toda — modrovati je eno, otroke roditi je pa drugo — pa nič manj! Kdo ve, kam ga bo še pripravilo modrovanje! On ni prišel z modrovanjem niti tako daleč, da bi nam mogel lajšati bedo našega revnega življenja. Le zakaj se ponaša, da noče denarja za svojo umetnost, ko ga sprejemate tudi vi — sofisti — pa ste z vsemi svojimi novotarijami vse bolj zabavni kakor ti čednostni patroni! Kakšen ponos je to, če še tak ponosni, da bi mogli preskrbeti eno ubogo žensko! Hudobnež bo tako končal, da bo vse razjezil. Že zdaj dolgočasni ljudi tega mesta, ki ima gotovo dovolj prostora za čvekanje. Čevljarja potegne za rokav zato, da mu reče, da nič ne ve — pa tudi zares nič ne ve, kako se dela čevlji. To ni zame nobena modrost, katere ne pozna tudi majhnih in navadnih reči, ki jih ima življenje. To ni drugega ko bahavo besedičenje norca. Zato znate o vsem tako dobro govoriti, ker ste vsi skupaj sami sleparji. Jaz pa ležim tukaj in stara, slepa Eunoja iz Mizarke ulice mi podaja otroka k prsim in mi potem kaj povre. Pa mislim, kako se vi potepate po cestah in vežete ljudem otrobe, da so jim polne glave od vas. Če že niste norci, ste pa na vsak način zelo neumni. In če ne more moj mož pomagati v majhnem meniju, ubogi ženi, kako bi pomagal šele onim gospodom, ki jih teži življenje še vse bolj ko mene v domačem kotlu!

Prosim Te, o Prodiu, povej mojemu možu, kako je z menoj doma, in da naj spričo čudežev svoje pameti nikar ne pozabi na čudež majhnega otroka. Z Bogom!
(Nem. Fr. Blei.)

Ekspres čez Pireneje

Dne 17. t. m. se je v svetovnem prometu izvršil znameniti dogodek: v navzočnosti predsednika francoske republike in španskega kralja so izročili prometu prvo veliko transpirenejsko železniško progo.

Pirenejsko gorovje je doslej nekako zapiralo Španijo pred ostalo Evropo. Saj sta vodili doslej preko Pirenej v velikih ovinkih dve pritlikavski progici: prva med postajama Cerbère in Port-Bou ter med postajama Hendaye in Irun. Sedaj pa je tehnika zmagala Pireneje v ravni prog: nova železnica teče po sloviti Aspeški dolini do španske postaje Jaca kot podaljšanje proge od postaje Pau v Bedous. S tem se je uresničila prva izmed treh železniških prog čez Pireneje, ki jih predvideva mednarodna konvencija z dne 18. avgusta 1904.

Nova transpirenejska železnica je tehnična umetnina prve vrste. Proga teče po dolini Gave do Somportskega prelaza, preko katerega so bili prišli Arabci, vodi skozi 14 tunelov in šestkrat prekriža dolino: trikrat na jeklenih mostovih in trikrat na viaduktih.

Izhod proge je na kolodvoru v Bedous v višini 400 m; nato doseže špansko mejo v 875 m dolgem predoru, katerega najvišja točka leži 1211 m nad morsk gladino; nato se spušča proga zopet do mednarodnega kolodvora v Canfrancu, ki leži 1194 m visoko. 811 m višinske razlike je že lepa reč in lokomotivi starega sestava bi preje pošla sapa, nego bi zmagala tako plezalno turo. Toda moderni lokomotivi je to delo malo več nego igranja, saj znaša njena najmanjša brzina na tej poti še vedno 40 km.

Vstopnino po teži in starosti

Dijaški visokšolski kolegij v Los Angelesu je hotel prirediti akademično slavnost s plesom. Ni pa vedel, kako naj določi vstopnino. Slednjič so sklenili, da bo morala vsaka dama, ki bo prišla na ples, plačati vstopnino po svoji telesni teži. V ta namen so postavili pri blagajni več osebnih tehtnic in dijaki so ugotavljali vstopnino za vsako damo posebej. Vsa stvar je izvrstno iztekla in zgled je takoj našel posnemalce. Washingtonski dijaki so za svojo ustanovno slavnost določili vstopnino po letih plesalk. Vsaka dijakinja je morala pri blagajni pokazati svoj rojstni list in plačati za vsako leto svoje starosti po dva centa. Tudi tu je bilo zelo lepo, saj so bile povabljen samo študentke. Pomislimo pa, če bi hoteli pri kakih drugih plesih prireditvi pobirati vstopnino po rojstnem listu plesalk! Groza.

Godba spada med težka dela

S pomočjo aparata, ki kaže, koliko kisika porabi človek pri kakem delu, je mogoče ugotoviti, koliko delovne sile zahteva kako delo. Ako se zviša poraba kisika za 50 do 100 odstotkov nad normalom, govorimo še o lahkem

delu, ako pa znaša poraba 200 in več odstotkov preko redne mere, potem označimo tako delo kot težko. Te dni so delali take poizkuse na godbenikih v Davosu. Govorjenje zahteva 40 odstotkov, petje 19 do 23 odstotkov več kisika. Pri pianistu pa, ki je igral čisto mirno, so ugotovili do 200 odstotkov, pri nekem virtuozu na glasovirju pa celo 270 odstotkov. Potemtakem bi bil igralec na glasovirju težak. Pauka zahteva 161, bobnen 238 do 324 odstotkov več kisika. Zato pa izdihla goslač samo 64 odstotkov, kontrabasist 48 do 98 odstotkov, čelist 83 do 129 odstotkov, trobentač pa celo samo 32 do 60 odstotkov. To je pa pripisati samo nekim mehaničnim oviram, ki preprečujejo pri trobentaču večjo porabo kisika. Isto velja za petje.

Ženo je prodal

Kmet Dobri Vinarov iz Gornega Čiflika v Bolgariji je imel zelo lepo, a manj dobro ženo. Ta žena je bila zelo všeč sosedu Georgiju Mirčevu, ki mu je bil Vinarov dolžan 4000 levov. Ko je menica zapadla in Vinarov ni imel s čim plačati, je Mirčev predlagal, da uniči Vinarovo menico in mu vrhu tega plača še 6000 levov, ako mu Vinarov odstopi — svojo ženo. Vinarov je bil hitro zadovoljen s kupčijo in Mirčev je odpeljal Vinarovo ženo kot pošteno plačano »blogo«. Toda možakarja se nista dolgo veselila dobre kupčije. Policija je zvedela za stvar in oba zaprla. Kočljiva pa bo rešitev zato, ker utegne Vinarov izjaviti, da žene ne vzame niti za »šenk« nazaj.

Če se otroci igrajo rablje

V Schönaiche pri Berlinu so minolo nedeljo 13- do 14letni dečki za šalo vprizorili sodno razpravo, pri čemer je igral obtoženca 14letni sin učitelja Thomasa. Razsodba se je glasila na smrt na vešalih in se je imela takoj izvršiti. Obsojenec je moral stopiti na desko, ki je bila položena čez neki čeber. Deček, ki je igral rablja, je pritrdil na bruno vrv, napravil na drugem koncu zanjko in jo vršel obsojencu za vrat. Le-ta se je v igri strašno grdo kremžil in zvijal, pri tem mu je pa nadomda zmanjkalo tal ter je zdrsnil iz čebra. Obvisel je v zraku in vrvica se je zadržnila. Predno se je ostalim dečkom posrečilo odvezati vrv, je bil Thomas že mrtev.

Sejmske zanimivosti

Na spomladnem sejmu v Heidelbergu je med drugimi postavil svoj šotor neki podjetnik, ki je kazal radovednim sejmarmem pritlikavskega »princa« iz Afrike in njegove tovariše. Tamkajšnjemu mladinskemu uradu se stvar ni zdela čisto v redu ter je prosilo policijo, naj si pritlikavce od blizu ogleda. Dejansko je policija dognala, da je nastopal kot pritlikavski princ neki 12leten, duševno zastopal berlinski deček. Policija je dečka podjetniku takoj odvzela in ga izročila v oskrbo mestnemu dečjemu domu. S tem je pa slabo naletela pri malem »princu«, ki se je branil na vse kriplje in zagrozil sestri oskrbovalki v najčistejši berlinsčini: »Zbijem ti vse kostil«

Za duha in srce

Rusko založništvo

»Die Literarische Welt« z dne 8. junija t. l. prinaša razgovor svojega sodravnika z vodjo ruske drž. založbe A. B. Halatovom, ki je na »Presse« v Kölnu organiziral ruski oddelek. Njegovi podatki so ne samo zanimivi, ampak tudi v veliki meri instruktivni za kulturne prilike v Sovjetski Rusiji. Sploh, ker je založništvo vsepovedno verno zrcalo kulturnega stanja, stremeljen ter intenzivnosti, s katero se rešujejo kulturne naloge katerega naroda.

Ruska državna založba je ne samo po svoji produkciji, marveč udi po svojem vplivu nedvomno največja svetovna založba. Lansko leto je izdala sto milijonov knjig in produkcija s padanjem analitizma še vedno raste. Ruska državna založba izda 60 procentov vseh knjig, ki izidejo v Sovjetski Rusiji. Poleg tega krijejo v posameznih sovjetskih republikah organizatorično samostojne državne in krajevne založbe pokrajinske in lokalne potrebe, zlasti v stotini neruskih jezikov in dialektov, ki se govorijo v Sovjetski Rusiji in ki so priznani kot solski in deželni jeziki.

Od ogromne produkcije ruske državne založbe ki obsega 1500 avtorjev, odpade 60 procentov na šolske knjige, nadaljnih 20 procentov na znanstveno in popularno-znanstveno literaturo, predvsem na ekonomske spise, ostalih 20 procentov, torej 20 milijonov knjig pa na beletristiko.

Med beletristično literaturo zavzemajo veliki ruski avtorji 19. stol. prvo mesto, obstoja pa tudi močno zanimanje za inostranske klasike; sedaj pridejo na knjižni trg cenene ljudske izdaje Shakespearea, Goetheja in Schillerja v zelo visokih nakladah. Višina naklad moderne literature je zelo različna, zlasti priljubljeni romani kot je »Cement« od Gladkova, so dosegli naklado preko 100.000 izvodov. Razmeroma visoke naklade so se dosegle tudi pri nekaterih subskripcijskih velikih delih. Tako ima na 150 zvezkov preračunana Sovjetsko-ruska Enciklopedija čez 70.000 naročnikov, velika celotna izdaja Karla Marxa pa je dobila celo 130.000 naročnikov.

Čeprav tvori ruska državna založba glavno oporo uradne sovjetske propagande, je vendar čisto trgovsko podjetje, ki ne daje ničesar zastonj, tudi propagandne literature ne. Isto je s šolskimi knjigami, ki jih mora šolska uprava kupiti, če jih hoče dati ljudstvu brezplačno na razpolago. Državna založba dela s 4 velikimi tiskarnami, od katerih se nahajata dve v Moskvi in dve v Leningradu. Uprava podjetja ima svoj sedež v Moskvi.

Založniška kalkulacija se v Sovjetski Rusiji ne razlikuje preveč od prakse v kapitalističnih deželah. Knjiga, katere izgotovitev stane n. pr. 1 rubelj, se prodaja za 1,80 rublja, 20 procentov odpade na splošne stroške in dobiček podjetja, 33 procentov pa znaša popust prodajalca. Med tem, ko je v prvih letih po revoluciji broširana knjiga skoraj popolnoma obvladovala knjižni trg, se sedaj daje zopet prednost vezani knjigi, pojavlja se celo umetniško-luksuzna vezava. Podobno, kot se to vrši v zapadnih državah, dela tudi ruska državna založba obsežno propagando za knjige v časnikih in revijah.

Časniške založbe niso z rusko državno založbo v nobeni neposredni zvezi, pač pa državna založba sama zalaga okrog 100 časopisov, med njimi 60—70 znanstvenih. Naklada teh časopisov znaša 2—5000.

Privatno založništvo je v Sovjetski Rusiji le še podrejenega pomena in ne obsega niti 10 procentov celokupne knjižne produkcije. V celoti obstoja ca. 100 privatnih založnikov, ki so se deloma specializirali na prevode inozemskih knjig. Od modernih inozemskih avtorjev, vključno onih državne založbe, stojijo trenutno Jack London, Upton Sinclair in pa Bernhard Kellermann na prvem mestu.

Razstava T. Kos - Br. ta V dmar

Dne 3. t. m. se je v Ajkopičevem paviljonu odprla XIX. razstava Slov. umetn. društva; razstavili so kipar T. Kos in slikarja N. in D. Vidmar. Vstopnice ali vabila uredništvu za referente sicer niso poslali, toda o javni razstavi treba bralce le informirati, čeprav bi se dalo to ostenativno nezaželenje kritike od strani razstavljajev malo daljši pokomentirati.

T. Kos je razstavil okrog 20 terakotnih plastik in reliefov, ki napravljajo nekakšen utis discipline in vestnosti. Vidi se temu delu studij pri sodobni Evropi; avtor je tudi postal globlji, dasi še ne povsem svoj. Neke plastike so snovno izbrane in pojmovane še v duhu poetskepresionistične plastike v smislu naturalističnega l'art pour l'art. To so nekatere (Zamišljena, Dekle) dobro rešene for-

Bolgar Hristov tiči še v »nacionalnem« (Mari momo, crnooko...), Milojčevićeva »Slutnja« je dolgo, pa notranje šibko, malo sodobno delo, Stolcerjeva priredba naše »Ko bo tebe troštal« je pri vsej preprostosti le genialna stvar, čeprav še ne kaže sedanjega velikega Stolcerja. Odakov »Kovač« kaže potenco, čeprav ne zelo modernega stila. Domači skladatelji, zastopani v tej številki so pa Škerjanc, Kogoj in Osterc. Prvi ima toplo občutenost »Marijo in mlinar« na narodno besediilo, zloženo še l. 1921. Kogoj ima humorno sliko »Vrabei in strašilo«. Opletel je Zupančičev glavni tekst z bogatim živčav in živčiv, ki se kontraptično zelo invenciozno in harmonski drzno oglašva v originalno skladbo, s katero bodo visoko stoječi žbri napravili velik efekt. Osterc je uglasbil Novačanovo satirično-groteskno sliko »Familijske«. Groteska in komika sta nekako Ostercu v krvi. Formalno je zbor prava umetnija: kanonična imitacija v strogem smislu je podloga skladbi, ki ima arhitektonsko obliko ABA. Skladba je težka radi silnih, pa efekt-nih disonanc.

Literarni del ima na čelu urednikov aktualen uvod, ki se tiče razmaha naše zborovske literature, sledi moja splošna analiza Stravinskoga opere Oedipus rex. Osterc poroča o poljski moderni in o prvem jugosl. glasbenem festivalu, kjer so Slovence seve prezrli. Bolgar Hristov in Bersenev pišeta o bolgarski moderni, A. Lajovic pa filozofira o eksportu kulture, identificirajoč eksport pšenice in eksport muzike in seveda kakor običajno pride malone zopet do zaključka, naj se Slovenci obdamo s kitajskim zidom in pustimo Evropo kjer je. Ta pa ne drži! — Ta številka N. M. je, kar se tiče nivoja glasbe in raznih južnoslovanskih navodil precej poučna; prinaša pa tudi visokostojen material. Mala Nova Muzika prinaša J. Ravnikova »List v album«, lahko skladbo liričnega občutja, dalje pet širolinih igravic za otroke.

I. produkcija konservatoristov

V soboto 16. t. m. so se kakor običajno ob sklepu šolskega leta začele produkcije konservatoristov. Nastopili so na tem prvem večeru goslači šole prof. Slaisa, pianistka iz šole prof. A. Ravnika in pevec šole prof. Foedranspergove, Wistinghausnove in Betetta. Goslači so lepo podali Wichtlov Trio in komoren stavek iz Čajkovskega, gđ. Kanc je igrala na klavir Novaka in Schuberta in pokazala mestoma fino in poglabljeno podajanje. Gojenci prof. Wistinghausnove Sokova, Korečanova in Pucelj so peli Webera, Lajovica in Francka s uspehom, gojenki Foedranspergove Kuraltova in Mezetova sta peli Berso in Osterc — posebno je napravila vtis Mezetova s svojo korajžno sigurnostjo — Betetovi gojenici Popovičeva, Arkova in Rus (peli Gilerja, Meyerheerja, Lajovica, Beethovna in Haydna) pa so se nemara najbolj postavili, posebno Rus, ki je že priznan, dalje Arkova, pa tudi gđna Popovičeva je imponirala z discipliniranim znanjem in težko koloraturo; treba da si glas še okrepi, če hoče v opero. Dvorana je bila povsem zasedena, ploskanja je bilo dovolj. Na klavir so taktno spremljali gg. Balatka, Šivic in gđ. Valjalo.

Zbori. Revija nove zborovske glasbe. Ureja Zorko Prelovec, izdaja pevsko društvo Ljubljanski Zvon. Dvojna številka za maj in junij se razpošilja v bližnjih dneh. Vsebinska glasbenega dela: Josip Pavčič: Jezdec, mešan zbor; Fr. Medvecky: Nedelja, mešan zbor; Martin Zeleznik: Naši Materi, mešan zbor z orglami. Vsebinska književne priloge: Pesni Gr. Koritnika in D. Gorinška. Češki pevski festival in ustanovitev Vseslovenske Pevske zveze. S. Osterc: O smeri sodobne zborovske glasbe. Dr. A. Schwab: Ipavci in jaz. Naši skladatelji. Iz naših organizacij in društev. Opera in koncerti. Razno. Zakaj — zato! Iz urednikove in upravnikove listnice. — Zaradi pomanjkanja prostora so izostale rubrike: Zgodovina pevskih društev, Listi in Novosti. Vse pa pride na vrsto v prihodnjem zvezku, ki izide kmalu v začetku julija. »Zboric« gotovo zaslužijo, da jih podpre naša glasboljubna javnost s številnimi naročniki, tembolj, ker je letos naročnina (40 Din) za obsežen, vsebinsko zanimiv, deloma tudi ilustriran list res bagatelja. — Naročite se tedaj na »Zboric« in priporočite jih v naročbo svojim prijateljem in znancem! — Naslov: Uprava »Zborov«, Ljubljana.

Gostilna Stumpf-Schrei, Studenci p. M.

najlepši vrt za goste ob Dravi. — Danes Alojzjeva veselica s koncertom; začetek ob 15. uri ob vsakem vremenu. Vljudno vabim vse svoje prijatelje, znance in goste vobče na lepe očvrte piške in izbornu kuhinjo. — Prvo vrstna vina, med temi tudi Meraner in unionsko pivo v sodčkih.

ALOJZIJ SCHREI, gostilničar.

Občina Moste pri Ljubljani razpisuje mesto

strojnika za tuk. elektrarno

z nastopom službe 1. julija 1928.

Prošnje, opremljene s potrebnimi spričevali o usposobljenosti in dosedanjem službovanju ter z navedbo plače je vlagati pri županstvu občine Moste med uradnimi urami do vključno 27. t. m.

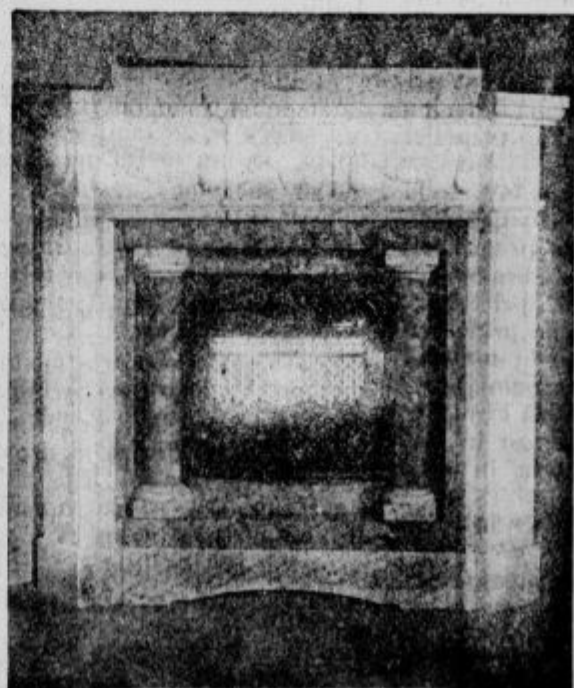
KAMNOSEŠKA INDUSTRIJA

Ustanovljena leta 1860.

ALOJZIJ VODNIK

LJUBLJANA, poleg gl. kol.

Cerkvena umetna dela: altariji prižnice, obhajilne mize itd. Marmornate plošče za mobilije, elektro monterje strojarje, trgovske pul-te, mesnice, kopalnice, stop-njišča in veže v vseh barvah. Nagrobni spomeniki, mavzoleji, rod-binske grobnice, kapele marmornati kamini za salone in elegantna stanovanja, kameniti lijkali za kuhinje.

Najnovejši kamin za salon

Sveta življenje in vrvenje

Volivne šanse Smitha

Ze pri zadnjih predsedniških volitvah je bil Smith močan kandidat in bi bil gotovo tudi nominiran, ko bi prav takrat ne bil znani kukluxklanizem na vrhuncu svoje moči. Smith ima namreč dve veliki hibi, ki sta mu pridobili veliko smrtnih sovražnikov: 1. on je katolik, 2. on je »moker«, to je proti prohibiciji. Klanizem je pa ravno produkt protestantske nestrpnosti in suhašva. Klanizem je pa našel takrat v nekem Mc Adoo (Mekedu), zetu predsednika Wilsona in njegovem bivšem ministru, moža istih idej, ki je šel v imenu in s pomočjo teh elementov v boj proti Smithu. Demokratska konvencija leta 1924 je bila velik fiasko. Nad stokrat so delegatje glasovali, da bi bili prišli do dvotretinske večine, toda nobena stranka ni hotela popustiti, ne Smithova, ne Mc Adoo. Ze takrat se je pokazala velika moč Smithova. V teh štirih letih so se pa razmere radikalno spremenile v prilog Smitha. Republikanska stranka je umazana. Kukluxklanizem je na tleh. Tako sramotne stvari so prišle na dan izza kulise te organizacije, da so morali celo ime organizaciji spremeniti. Prohibicija rodi tako žalostne in tako sramotne sadove, da se je sramujejo celo že lastni njeni očetje in zagovorniki. Edino orožje proti Smithu je ostalo še njegov katolicizem. Zato se je ves protikatoliški in suhaški element združil že minulo zimo in začel boj proti njemu zaradi njegove vere. Velik del časopisja je nastopil proti njemu. V raznih deželah so začeli nastopati proti njemu razni voditelji in ga napadati. Celot v senatu samem je nastopil senator Hefflin z veliko silo proti njemu in proti katoliški cerkvi. Obdolžil je cerkev, da je organizirala velik politični stroj, ki bo skušal spraviti po Smithu Združene države pod kontrolo papeža v Rimu! Tako daleč je prišlo in toliko prahu je vzdignil ta boj, da se je že zdela, da je Smithova kandidatura pokopana. Toda čudno! Takoj so se našli možje med nekatoliki, tudi v senatu, kakor tudi med časnikarji, ki so to gonjo ostro obsodili in nastopili proti nji. To pa ne samo pristaši demokratske stranke, temveč tudi republikanske, katerim se je gabila ta verska nestrpnost, tako tuja ameriške-mu pojmovanju verske svobode. Poleg teh je tudi Smith sam dal krasno izjavo, ki je pojasnila njegovo stališče do cerkve in cerkve do njega, ako bi bil izvoljen za predsednika. Tudi več odličnih katoliških duhovnikov se je izjavilo in pojasnilo katoliško stališče. Tako je neki duhovnik Rev. Duffy v Newyorku izjavil: »Ako bi papež napadel z orožjem Združene države, bi jaz kot duhovnik bil prvi, ki bi zgrabil za orožje proti njemu.« In res v nekoliko mesecih se je ozračje čudno sčistilo in iz tega prahu se je še lepše in še jasneje zasvetil čisti značaj Smithov in njegova zmoglost vladanja. Danes ima Smith v demokratski stranki, lahko rečemo, 90 odstotkov volivcev za seboj, ima jih pa tudi v republikanski stranki veliko, ki bodo sicer volili republikansko listino in so po političnem prepričanju republikanci, toda za predsednika bodo volili pa Smitha ravno zaradi njegove vere, četudi nekatoliki, da se zada tej verski nestrpnosti z njegovo izvolitvijo smrtni udarec. Mc Adoo je popolnoma propadel. Celot njegova ožja domovina, California, na katero je največ zidal pri svojem boju proti Smithu, ki mu je pred štirimi leti najbolj pomagala v boju proti Smithu, mu je danes obrnila hrbet in vsem delegatom naročila, da morajo voliti Smitha.

Ko je Mc Adoo videl, kako pada, se je poslužil še zvijače. Pridobil je močnega demokratskega voditelja, senatorja Walsha iz Montane, da je šel v boj kot protikandidat Smithov. Ker je videl, kako se obrača narod h katoliku Smithu, je izbral tega senatorja, ki je tudi katolik, vendar suhač. Toda tudi to ni pomagalo. Walsh je dobil tako malo odmeva v stranki, da je po nekoliko mesecih osramočen umaknil svojo kandidaturu z mnenjem, da je vsak poskus, oslabil Smitha, nemogoč. Do danes ima Smith že nad polovico delegatov konvencije na svoji strani. Do konvencije, to je konec junija, jih bo imel gotovo še več, kakor jih potrebuje. Tako vse kaže, ako ne pride kaj nepričakovanega vmes, da bo Smith gotovo dobil nominacijo in bo kandidat za predsedniško mesto v jeseni.

Poleg Smitha se poteguje za kandidaturu tudi še šest drugih kandidatov. Vsi so pa daleč zadaj. Največ delegatov ima do sedaj senator Reed, ki jih ima pa komaj 57. Zato nekateri prerokujejo, da bo Smith nominiran per acclamationem, kar bi mu dalo posebno veliko moč za volivni boj v jeseni.

Sploh je pa demokratska stranka v veliki krizi za slučaj, če bi Smith ne bil nominiran. V nevarnosti je, da se razseje. Ker tvorijo velik del stranke katoliki, bi ti vsi gotovo ogorčeni izstopili iz stranke. Z njimi bi šli tudi vsi miroljubni in trezni elementi. Stranka bi se izkazala kot stranko verskih protestantskih nestrpnosti in bi tako izgubila pravico do obstanka.

Nasprotniki imajo še en kanon pripravljen proti Smithu za konvencijo, s katerim ga upajo ubiti. Demokratska stranka je posebno močna v južnih državah. Te države so njen stebel. Toda te države so pa odločno suhaške. Zato upajo Mc Adoo in tovariši, da bodo dosegli, da bo stranka sprejela v svoj program tudi točko za nadaljevanje prohibicije. Ker je pa Smith »moker«, ne bo mogel sprejeti nominacije, ker bi sam sebe osmešil, ako bi kot moker kandidiral na suhaškem programu.

Vendar pa upajo prijatelji, da bo toliko večina konvencije, kakršna je za Smitha, gotovo lahko preprečila, da se ta točka ne bo ustavila v program, vsaj ne tako, da bi se njihovu kandidatu onemogočil volivni boj.

Kako hude bodo pa jesenske volitve in kako so letos politične strasti razpaljene, so pa pokazale primarne volitve. Samo v Chicagu je padlo 28 bomb in bilo umorjenih več političnih veljakov za časa boja. V Jolietu je celo Slovenec Mišič ustrelil svojega političnega tekmeca Težaka in ga na mestu ubil.

Ali bodo katoliki volili Smitha?

Katoliških volivcev je v Združenih državah nad štiri milijone. Ako bi vsi ti katoliki dali svoje glasove enemu kandidatu, bi to pomenilo skoraj njegovo zmago. Ali bodo dali katoliki vseh strank letos svoje glasove Smithu, ki je z njimi iste vere? Dasi so ameriški katoliki v vseh zadevah vere in cerkve kompaktna masa in skrajno edini, je pa gotovo, da so glede politike popolnoma needini, to je, da so razdeljeni med obe glavni stranki. Največ jih je baje v demokratski stranki. Ker vera nima nikakega stika s politiko, je torej gotovo, da tudi letos katoliki ne bodo enotno volili, temveč bo vsakdo volil s svojo stranko. Tako Smith ne more računati prav nič na pomoč katoliških volivcev. Nekateri sicer trdijo, da sme računati na pomoč ženskih glasov, ki so jako občutljive, ko je količjak vera vmešana. Tako bodo baje protestantske žene gotovo volile precej proti Smithu, nasprotno pa bodo

Kje rešujejo Nobila?

katoliške žene skušale pomagati Smithu, kandidatu njih vere. Volitve same bodo pokazale, koliko in na tej kalkulaciji resnice.

Nasprotno se pa glede Smithove kandidature čujejo po katoliških listih celo glasovi, ki niso zadovoljni, da kandidira katolik, posebno tako odločen katolik, za predsedniško mesto. Ti se boje, da bo s kandidaturu cerkev veliko več izgubila, kakor pa pridobila, pa naj zmaga Smith ali ne. V volivni borbi bo gotovo veliko blata padlo tudi na cerkev, pravijo. Ako zmaga, bo vsaka njegova napaka zadela prav občutno tudi cerkev. Nasprotniki bodo strogo pazili nanj in izbrali vsako senco in jo povečali in udarili po cerkvi. Tudi bo moral biti skrajno previden v občevanju s svojo cerkvijo, ker se bo vsaka usluga cerkvi tolmačila kot favoritizem katolicanom, kar bo pa vse pospeševalo mrzno nekatoličanstvo proti katoliški cerkvi.

So pa zopet drugi, med temi tudi čikaški kardinal Mundelein, ki se pa vsega tega prav nič ne boje. Ti pa vidijo v kandidaturi Smithovi dolgo zaželeno priliko, da naj narod pokaže v dejanju, kar trdi v ustavi in v javnosti, ali so v Ameriki res vse vere enako pravne. Ali je res, da imajo katoliki iste pravice kakor jih imajo protestanti. Če država sedaj ne mara katolika za predsednika in sicer tako odličnega moža, kakor je ravno Smith, potem pokaže, da smatra katolicizem za manj vredno vero, da imajo katoliki samo enake dolžnosti, ne pa enakih pravic, da je torej točka v ustavi in vse javno hvalisanje ameriške verske strpnosti samo humbug. In to se mora itak pokazati prej ali slej. In da je ravno Smith mož, ko se more ta boj riskirati, ne da bi se bilo bati fiaska, in da je vredno riskirati vse druge nevarnosti in posledice za tako važen namen, je pa providencialno prav sedaj prišel ta ugoden trenutek. Cerkev je po mnenju teh mož močna dovolj in pa tudi čista dovolj, da se ji ni treba bati tega boja. Izgubiti ne more nič, pridobiti pa vse.

Demokratskega kandidata in predsednika se pa boji tudi ameriško delavstvo. Niso namreč še pozabili velike panike za časa demokratskega predsednika Clevelanda. Bogataši in industriji, v veliki večini v republikanski stranki, so se takrat znaševali nad narodom zaradi izvolitve demokrata in takoj napovedali boj. Pozapri so svoje banke in svoje tovarne in vse delo se je ustavilo. Nastala je velika panika in delavstvo je lakote umiralo. In tega se boji delavstvo tudi sedaj.

Ko je bil izvoljen zopet demokrat Wilson, bogataši tega niso mogli ponoviti, ker se je kmalu začela svetovna vojna, ki je razmere spremenila in dala Wilsonu močno orožje v roke, da je to lahko zažuril, obenem je pa

nastopila zlata doba velikanskih dobičkov za nje in zato tega niso poskusili.

Prijatelji Smithovi se pa tudi tega ne boje. Tolik vladarski ženij, kakor je Smith, pravijo, bo znal najti sredstva, da kaj takega prepreči.

Smitha se boje tudi nekatere zunanje države. Med njimi pred vsem Mehika zaradi verskega boja proti katoliški cerkvi. Smith kot katolik gotovo ne bo mogel in smel podpirati sedanjo mehiško politiko. Znano je pa, da se Calles vzdržuje na krmilu samo s pomočjo vlade Združenih držav. Tudi je znano, da je bil predsednik Wilson tisti, ki se je dal premotiti svojim agentom, ki so ga nagajali, da je pomagal tej sedanji vladni klikli do krmila. Calles pade danes, ako mu Washington odvzame svojo podporo.

Kot demokrata se boji Smitha tudi Anglija. Demokratska stranka se je že za časa Wilsona pokazala kot veliko nasprotnico angleških privilegijev v Združenih državah, med tem ko je republikanska stranka kot stranka raznih milijonarskih kraljev, ki imajo tam velikanske vsote svojega kapitala naloženega, vsikdar podpirala Anglijo, zlasti s tarifom pri izvozu in uvozu. Tako je znano, da Anglija izvažala iz Amerike velik del bombaževe volne na Angleško, kjer izdeluje najrazličnejše volnene izdelke in jih potem uvažala zopet v Združene države na škodo države.

Tudi Italija se boji demokrata. Italijanski volivci v Združenih državah so v pretežni večini republikanci. Ko je padel Wilson, je zato republikanski strankin voditelj senator Lodge takoj objavil izjavo proti Wilsonovi politiki glede nas Jugoslovancev, v kateri je izrazil, da imajo Italijani pravico do kosa Jugoslavije, ker je to baje njih last. Wilson je bil velik prijatelj Jugoslovancev, ki so ga baje drugič izvolili, kakor smo omenili zgoraj. Zato se je tolikanj potegoval za naše pravice in je zato tako odločno povedal v Rimu samim Italijanom, da imajo pravico samo do tega, kar je strogo njihovega. Ko bi on ne bil padel, bi se naše razmere vse drugače uredile. Ko je pa

Nadškof pl. Canterbury, ki grozi z demisijo, ker ni bil sprejet spremenjen angleški obrednik.

vse se zdi še iluzija, toda iluzija, ki jo znanost upravičuje.

Nemški kemik in zdravnik dr. C. Oppenheimer meni, da bosta fiziologija in psihologija tako napredovali, da bo mogoče v produkciji vsakega posameznika postaviti na pravo mesto. Prišel bo rod, ki se bo svojega dela radoval in s popolnim obvladovanjem naravnih sil proizvajal svoje potrebe. Posledica bo silna produkcija vseh mogočih dobrin. Proizvodnja se bo visoko dvignila tudi v preoblikovanih kitajskih pokrajinah, kjer se sedaj redno oglašava lakota, a po ogromnih površinah Argentine, Sibirie in Avstralije bodo prebivali delavni ljudje.

Prof. A. M. Low, inženjer, je mnenja, da v tridesetih letih vojna še ne bo odpravljena, a proučevanje atoma in uporaba sintetične kemije bosta ustvarila še vse hušja morilna in uničevalna sredstva, nego so bila v rabi doslej. V tem se bodo iznašla tudi nova hranilna sredstva, ki se bodo dala udobneje uživati in lažje prebavljati, tako da se bo vojevanje tudi v tem pogledu izpremenilo.

Tudi glava se da zamenjati!

Nič novega ni več, da komu vbrizgajo tujo kri, prišijejo uho ali tujo nos; tudi tujo zobno priraste v drugih čeljustih. Toda da bi se dali zamenjati večji udje ali celo glava, o tem še ni bilo slišati — do zadnjega časa. Sedaj se godi tudi že to čudo, vsekakor zaenkrat samo na žuželkah. O tem poroča v časopisu »Zoologischer Anzeiger« Plawiltschikow (Plavilčikov).

Operacije na žuželkah izvršujejo z uporabo narkoze: kloroforma ali etra. Predvsem je Plawiltschikow zamenjal glavi dveh žuželk iste vrste, a različnega spola. Odrezal je glavi dvema osama, samcu in samici in pritrldil nato samčevo glavo na samičin trup in obratno. Operacija se je popolnoma posrečila, glavi sta se lepo prirastli. In sedaj se je pokazalo, da glava vlada celemu telesu: glava je pri obeh žuželkah vodila vse njuno dejanje in nehanje. Samica s samčevo glavo je postala bojevita in je letala za samicami, samec s samičino glavo je pa kazal materinske nagone: zbiral je hrano za bodočo zalego in zvijal liste za jajčeca, pi jih vendar nikoli ne bi mogel izleči.

Še zanimivejši je bil poizkus z rjavim hroščem in govnačem, katerima je zamenjal glavi. Tudi v tem slučaju je odločala glava. Rjavi hrošč, ki je dobil govnačevo glavo, je opustil pohajkovanje po zraku, se zari v tla, brodil po govnu in ga žrl. Še huje se je go-dilo govnaču z glavo rjavega hrošča. Dosedanj njegov element — gnoj — se mu je odtujil, zahotelo se mu je po zelenih drevesnih višavah in sinjem zraku. Toda njegove noge in peruti niso bile ustvarjene za življenje v visokem ozračju — zaman je bil ves njegov napor; ostal je na tleh in poginil, toda kot junak: ni se več vrnil h govnu.

Skrivnosti trgovine.

Pred kratkim je izšel uradni izkaz o avstrijskem uvozu in izvozu v zadnjem četrtletju 1927. Človek bi mislil, da so to suhoparne številke, ki morejo vzbuditi zanimanje samo pri gospodarskih krogih. Toda našel se je brihten časnikar, ki je znal tudi iz tega morja številke naloviti nekaj podatkov, ki nudijo tudi splošni radovednosti nekaj hrane. Takole poroča:

V uvoznih postavkah je tudi 600 kg človeških las. Kaj počne Avstrija s 600 kg človeških las, množina, ki si je v dobi dežje pričeke niti prav predstavljati ne moremo? In vendar se je morala vsa ta množina las porabiti v naši domovini, saj smo v istem času izvozili le 50 kg las. Da v prejšnjih dobah na ženskih glavah ni manjkalo tujih kit, je znano, toda da bi bilo toliko ponarejenih »bubikopfov«, da bi bilo zanje treba v teku kratkih treh mesecev 600 kg inozemskih las — kdo bi verjel?!

—o—

Avtomobil padel v prepad. Iz Bileča poročajo, da se je v tamkajšnji okolici ponesrečil vojaški tovorni avtomobil in prevrnil v 20 metrov globok prepad. Pri nesreči so bile 3 osebe mrtve, težko ranjena pa sta 2 vojaka in 1 delavec. Vzrok nesreče ni znan. Na lice mesta je odšla vojaška komisija.